

Savanarola.
Den LI. Psalme,
fordansk. af
P. Palladius.

Magdeb. 1562.

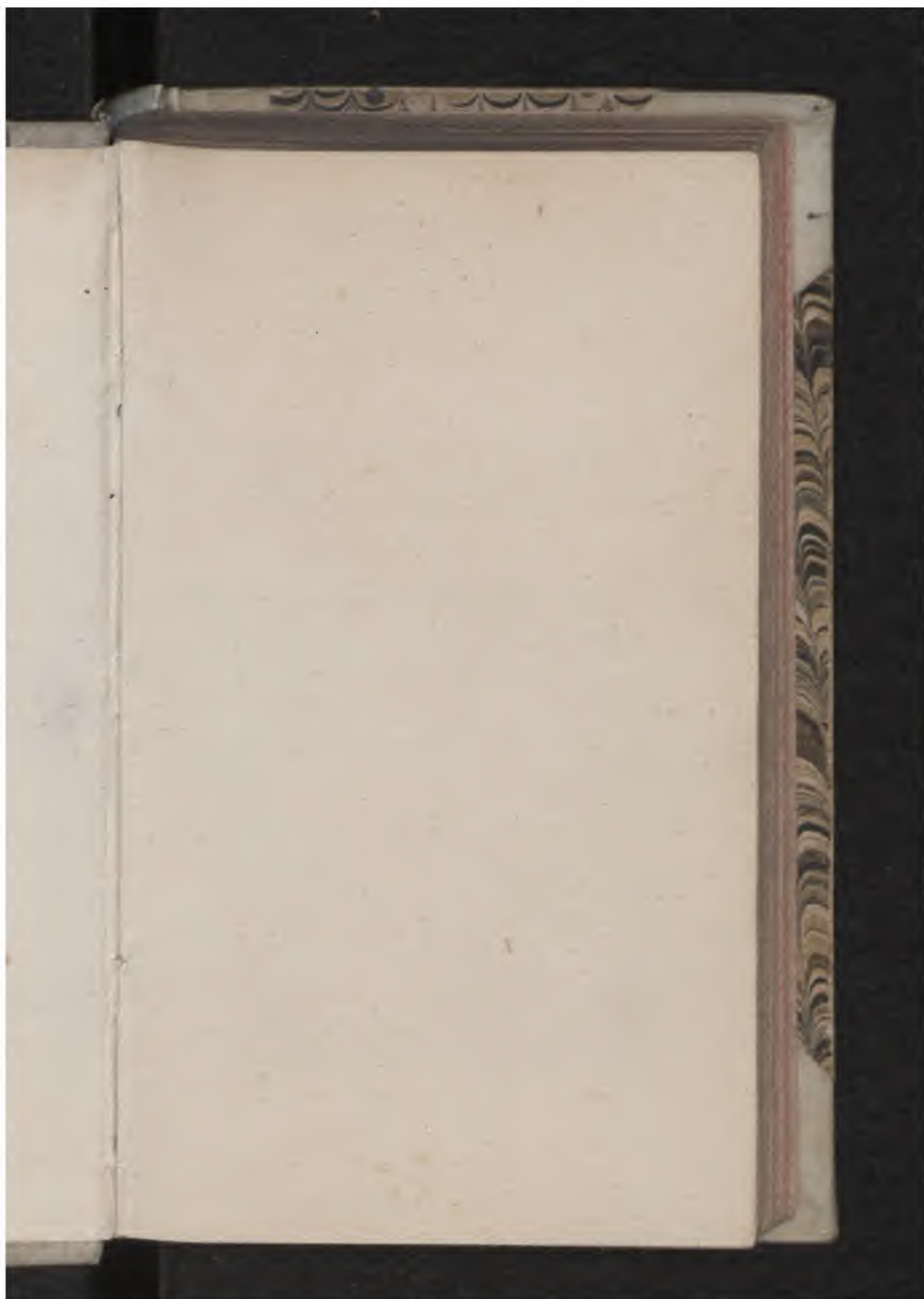

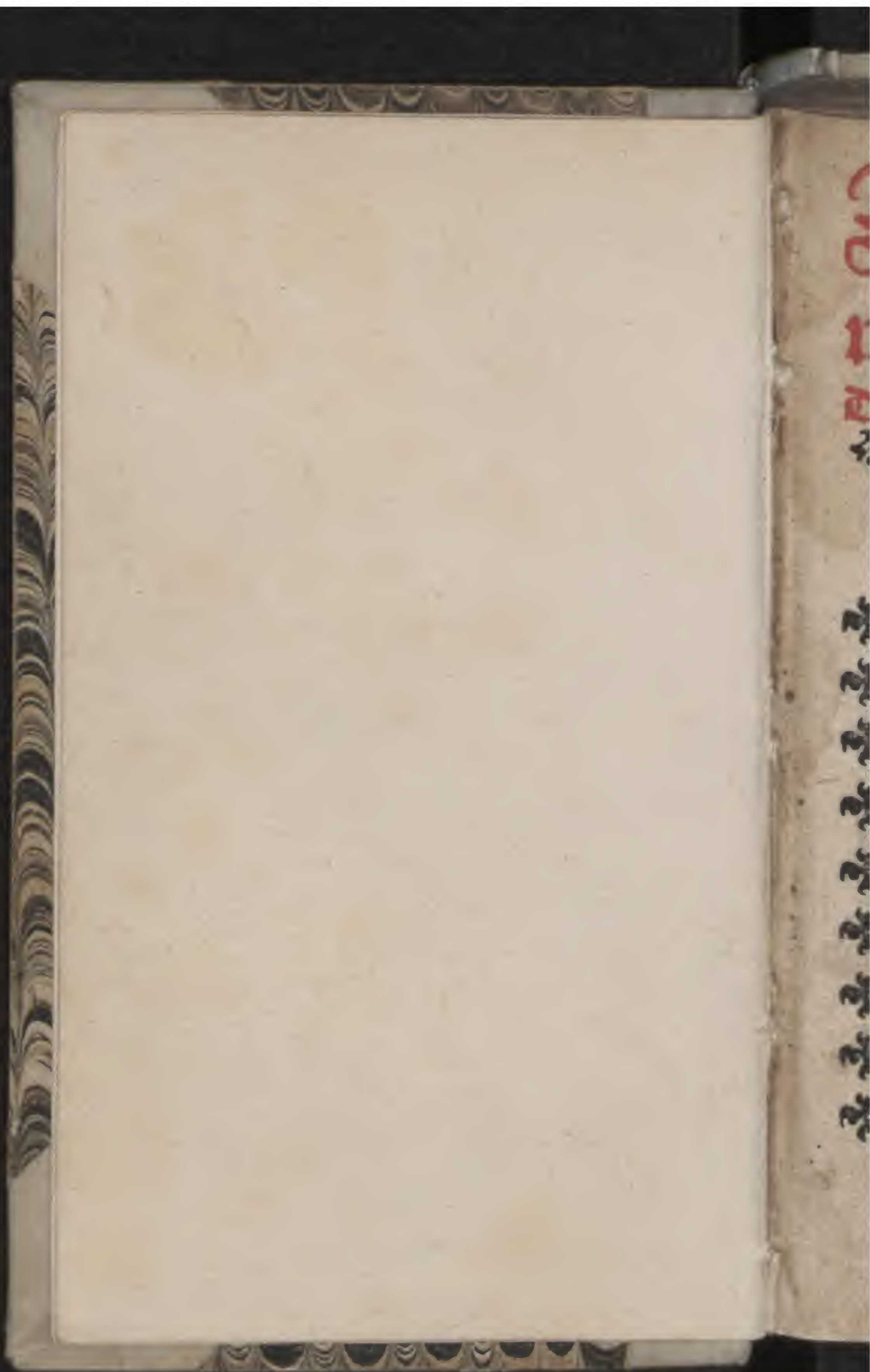

1. – 119

DA BOX

Denli. Psalme/ Miserere mei Deus/ Christelige vdlagt aff Hieronimo Sauonarola/ Oc forda̅sket aff D. Petro Palladio/ alle fromme Christne/ til trøst oc husualelse.

1562.

Johannis iij.

Saa elskte Gud verden/at hand gaff sin enbaarne Søn/Paa det at alle de som tro paa hannem icke skulle fortabis/ men haffue det euige Liff.

Psalm. xxxiiij.

Jeg vil loffue HErren altid / Hans loff skal altid vere i min Mund. Min Siel skal rose sig i HErren / at de Elende skulle det høre / oc glæde dem. Loffuer HErren met mig/Oc lader oss op høye hans Naffn met huer andre.

Erlig oc Velbyr-
dig Mand Borchart van
Boynelberg / Høffuitzmand
paa Solthe / ynsker ieg Peder
Palladius / Naade oc
Fred wdi vor Herre
JEsu Chri-
sto.

KJere Borchart / lerer den Hellige Paulus oss til de Corinther / at huer skal bygge paa Troens grunduol / det som dueligt er / aff den Naade Gud hannem giffuer / oc en anden sted i samme sendinge Breff / der som hand opreg-ner den Hellig Aands mang-foldige gaffuer / setter hand

 den-

denne gaffue der iblant met/ som er / at vdtaalcke it Tun=gemaal paa it andet/oc vil at huo den gaffue er aff Guds Aand begaffuet met / da skal hand den bruge paa Troens grunduol til Guds ære / oc hans nestis salighed.

End dog ieg bekender mig icke at haffue den gaff=ue fuldkommelige som intet er fuldkommeligt met oss aff det gode / her i Verden / dog vil ieg lade vere wspard det ringe / som ieg haffuer aff samme gaffue / huor faare ieg oc saa gerne loed mig beue=ge til at sette denne Psalme/ Miserere mei Deus, vd paa Danske / met sin herlige vd=tyelse som den fromme Chri=sten mand Hieronimus Sa=

nona/

uonarola haffuer beſegelt met
ſit blod / den tid hand bleff
brend for Chriſti ſalige Ord/
aff den wgudelige Paffue i
Rom/ieg loed ſiger ieg / mig
gerne beuege der til / den tid
Erlig oc Vellerd Mand Her
Seuren Perſen / Sognepreſt
oc Prouiſten i Neſtued / bar
mig eders Bog / ſom i haff-
de ladet vdſcriffue ſamme
Pſalme wdi paa Tydſke / oc
gaff mig eders vilie oc bege-
ring til kende/at i ſaae gerne/
at denne Pſalme bleff vdſet
paa Danſke/oc haffuer ieg der
faare beſkicket mig nogerlun-
de effter eders begering/ ſom
mig haabis / Først for den
aarſaage ſkyld/ at mange an-
dre oc ſaa vdaff Adelen haff-
ue det ſamme begeret/ſom Er-

lige oc Velbyrdig Quinde/
Fru Anne Globs begerede stor-
lig aff min Broder Mester
Niels Palladius/at hand vil-
de vdsette samme Psalme paa
Danske / oc icke end heller
saa megit for hendis skyld/
efftherdi hun forstaar oc saa
vel Tydske tunge maal / som
for mange andre / dem til
trøst / Der til met for Psal-
mens skyld i sig selff / Thi det
er en aff de siu Psalmer / som
haffuer veret i stor vanbrug
vnder Paffuens Vildfarelse/
oc i it dageligt mundklam-
mer / icke aleniste hoss alle
Prestmend oc Closter Folck/
men oc saa hoss dem / som
haffde de smaa vielser oc den
lille plet i Hoffuedet / Thi
at de vaare oc saa forplicte-
de oc

de oc forbundne til en dagli-
ge siu Psalmes lesning / dog
met ingen fruct / foruden an-
den vanbrug de vaare wdi/
saa at mand sette en siu Psal-
mers lesning mod en dødelig
Synd/ som vaar bedreffuit/
at den skulde der met vere aff-
slet/ vor HErris JEsu Chri-
sti wskyldige Død oc pine til
en bespaattelse / dog i stor
blindhed oc vonkundighed /
lige som disse siu Psalmer
skulde derfaare kaldis / Sep-
tem Psalmi pœnitentiales, det
er / Siu poenitentze Psal-
mer / for mand skulde bøde
met dem for Synden / Oc det
haffuer sig dog icke saa / Thi
der faare kaldis de vij. Pe-
nitentze Psalmer / Den vj.
Den xxxij. Den xxxviij. Den-
ne lj.

ne lj. Den Cij. Den Cxxx. oc den Cxliij. Psalme / At huo dem vil rettelige læse / oc offuer- ueie / da finder hand i huer aff dem / besønderlige ydermere end i andre Psalmer / den ret- te hoffuit Lærdom om Peni- tentze / det er. / om anger oc ruelse / oc om vor Retferdig- giørelse faar Gud / saa at mand finder der Louen / at bekende sig it armt syndigt Menniske met / oc Euangeliū / at sette tro der til / oc bliffue saa aff met Syndē vid Synds forladelse / som Dauid i denne Psalme bekender sig / oc faar saa trøst / oc hugsualelse / det er deris rette brug / oc det er oss arme Syndere allermest nyttelig oc saare behoff / huor faare wi skulle oc saa gerne

læse

læſe dem/nu denne / nu en an=
den / icke aff anden tuang/
end aff vor Synde tuang/
ſom er dog ſtor naack / at wi
thøre icke lade oſſ viie eller
binde til dem alle Sin / at læ=
ſe daglige/ſom wi vaare wdi
vor vngdom.

Den tredie Aarſage huor
faar ieg gerne vdſette denne
Pſalme / er denne merckelig
vdtyning ſom denne fromme
Mand Hieronimus Sauo=
narola / haffuer vdlagt den=
ne Pſalme met / alle fattige
forſlagne Hierter til trøſt / oc
opreyſſelſe/oc ſaa for de man=
ge merckelige Exempler / oc
Hiſtorier aff den Hellige
Scrifft / gamle oc Nye Te=
ſtamenter/ſom hand haffuer

indført wdi denne hans vd-
tydning / om Sancte Peder /
Sancte Pouel / den Synde-
rinne / den fortabte Søn / den
Cananeyske Quinde / Røffue-
ren paa Kaarssit oc andre /
som oc saa bekende dem saa
vel som Dauid giorde / Aff
huilcke Exempler wi skulle oc
saa bekende oss / at wi ere saa
vel Syndere som de vaare /
Ellers lade wi oss finde vnder
den trusel / som Christus giør
selff hoss Lucam i det tret-
tende Capittel / der som hand
saa siger / Mene i at de Ga-
lileer / huess Blod Pilatus
blandede / met deris Offer /
vaare Syndere ydermere end
alle andre Galileer / for de
lidde saadant? Ney / ieg siger
eder / men wden i angre eders
Syn-

Synder / da ſkulle i alle lige
ſaa omkomme. Som oc ſaa
de atten / der det Taarn i Si-
loe fald paa / oc ſlo dem ihiel /
Mene i at ocſaa de vaare
ſkyldige / fram for alle Men-
niſker / ſom bode i Jeruſalem ?
Ney / ieg ſiger eder / der ſom i
icke angre eders ſynd / da ſkul-
le i alle lige ſaa omkomme.
Diſſe ſager oc andre flere /
Min fromme Borchart / be-
negede mig til / at vide eder
bøn allermeſt eders gode hier-
te mod oſſ Danſke folck / ſom i
viſte at dette vilde komme til
trøſt oc huſualelſe / Derfaa-
re ſender ieg nu eder denne
Bog / oc beder eder gerne / at i
ville tage dette mit arbeyde
til tacke / oc bære offuer met
hueſſ der feyler paa Danſken /

anſcendis min ſtore wledig-
hed. Jeg vil gerne wdi alle
maade / vere eder til vilie oc
tieniſte effter min Formue/
Eder oc eders kiere Frue / Fru
Margarete met alle eders/
Gud Almectigſte befalen-
dis. Screffuit i Kiø-
benhaffn paa San-
cti Michaelis
dag/Aar
effter Guds byrd/
M. D. LI.

Dauids

Dauids Psalme/

faar at siunge / der Na-
than Prophete kom til han-
nem / der hand vaar
indgangen til
Bersabee.

Jeg vonsalig Men-
niske / hielpeløss oc
arm i alle maade/
som haffuer fortør-
net Himmelen oc
Jorden / Huort skal ieg gaa
hen? Huort skal ieg vende
mig? Huem skal ieg fly til?
Huo vil forbarme sig offuer
mig? Jeg tør icke løffte mine
øyen op til Himmelen / Thi
ieg haffuer suarlige Syndet
mod Gud / Paa Jorden fin-
der ieg ingen hielp eller tilflucht.

Thi ieg vaar min neste til stor forargelse. Huad skal ieg da giøre? skal ieg falde i mis=haab? Det vere longt fra / Gud min skaber er Barmhier=tig / Christus min Saliggiø=rere er Miskundig Der faar er Gud aleniste min tilfluct / Hand foracter icke sine Hen=ders gerninger/oc ey heller for=skinder sit Billede.

Der faar kommer ieg til dig / du Barmhiertige Gud ieg som er fuld met angest oc bedrøffuelse / Thi du est alene mit Haab / min trøst/ oc min tilfluct. Men huad skal ieg sige til dig? Efftersi at ieg tør icke løffte mine øyen op til dig/Jeg vil vdø=se iammerlige ord / oc it al=

vor=

uorlig klagemaal / Oc ieg vil paakalde din Barmhiertig=hed oc sige.

Gud ver mig naadig / effter din Mildhed / Affslet mine Synder / effter din store Barmhiertighed.

O Gud du som boer wdi it Liuss / der ingen kand komme til / der som du est skiult som mand icke kand see met Legemlige øyen / ey heller be=gribe met Menniskelige for=stand / oc ey kand naack pri=sis met Engelske Tunge. Min Gud du som est wbegribe=lig / dig søger ieg effter / du som est wsigelig / dig rober ieg paa / du som est alle vegne /

B iiij Thi

Thi ieg veed i ſandhed / at du
eſt det høyeſte gode / ia begyn-
delſe oc aarſage til alle ting.
Jeg finder intet Naffn / huor
met ieg kand framſige din vſi-
gelige Maieſtat. Min Gud /
du ſom eſt alle ting / Du eſt den
euige Viſdom / Den euige
Barmhiertighed / Den euige
Mact oc Salighed.

Efferdi at du eſt oc ſaa
Barmhiertig / huad eſt du an-
det end barmhiertighed ſelff ?
derfaar ver du nu en Barm-
hiertig Gud / See min vſelhed
er faar dig / huad vilt du nu gi-
re du euige Barmhiertighed ?
Sandelige du maat icke for-
komme din egen Gerning /
huad er din Guddommelig na
ture / Sandelige / intet andet
end

end at borttage wſelhed / Oc
at hielpe arme elendige Men⸗
niſke. Derfaar miſkunde dig
offuer mig O Gud/Ja du eui⸗
ge Barmhiertighed/tag bort
min wſelhed/affſlet mine ſyn⸗
der ſom ere den høyſte aarſa⸗
ge til min wſelhed/ trøſte mig
elendige / beuiſſ din gerning i
mig / øffue din krafft i mig/
Den ene Dybhed rober til den
anden Dybhed / Wſelheds
Dybhed rober til Barmhier⸗
tigheds Dybhed / Syndſens
dybhed rober til Naadens
dybhed. Men Barmhiertig⸗
heds dybhed er megit ſtørre/
end Wſelheds dybhed / Der⸗
faar opſluger den ene dybhed
den anden dybhed / Barm⸗
hiertigheds dybhed opſluger
Wſelheds dybhed.

Gud

Gud vere mig Naadig/
effter din ſtore Barmhiertig-
hed / icke effter Menniſkens
barmhiertighed / ſom er ſaa-
re ringe / men effter din Gud-
dommelig Barmhiertighed/
ſom er ſtoer/ſom er wmaalelig
ſom er wbegribelig/ſom høyt
offuergaar alle Synder. For-
barme dig effter den ſtore
Barmhiertighed / huor met
du haffuer giort ſaa merckeli-
ge vel/oc elſket Verden/at du
haffuer oc ſaa giffuit din eni-
ſte Søn for hende Huor kand
vere ſtørre Barmhiertighed?
Huor kand vere ſtørre kierlig-
hed? Huo kand falde i Miſ-
haab? Huo vilde icke vere trø-
ſtig? Gud er vorden Men-
niſke / oc loed ſig Kaarſſfeſte
oc ihielſla for alle Menniſke.

Der

Der faare min Gud forbarme
dig offuer mig / effter din sto-
Barmhiertighed / ved huil-
cken du haffuer giffuit din el-
skelig Søn i døden for oss al-
le / oc der met bort togst alle
Verdsens Synder / igenløste
alle Menniske ved hans kaarss
oc opliuste alt det som er i
Himmelen oc paa Jorden /
Rense mig min Gud i hans
Blod / opliuss mig i hans Pi-
nis ydmyghed / Giør mig glad
i hans hellige Opstandelse.

Forbarme dig offuer mig /
min Gud / icke effter den rin-
ge Barmhiertighed. Thi din
Barmhiertighed er liden oc
ringe / naar du trøster Men-
nisken i Legemlig nød oc an-
gest / Men din Barmhiertig-
hed

hed er stor / naar du forlader Synderne / oc ophøyer Mennistene ved din Naade / offuer Himmel oc Jord / Lige saa min Gud / min HERRE / forbarme dig offuer mig / effter din store Barmhiertighed / at du vender dig til mig / vdsletter mine Synder / oc retferdig giør mig ved din Guddominelig Naade.

Afflet mine Synder / effter din store Barmhiertighed.

Min Gud / min HERRE / din Barmhiertighed oc din Miskundhed er vsielig / Oc du forbarmer dig offuer alle dine Gerninger / Oc der er icke tal / maade eller ende paa

din

din Barmhiertighed. Maria Magdalena fald til din kiere Søns Jeſu fødder / tode dem / met hendis grædende taare oc tiurde dem / met hendis Houidhaar / Du [illegible] hende hendis Synder. Petrus forſoer ſin Saliggiørere / oc ſoer en Eed / at hand icke kende hannem / hand græd bitterlige / du forlodſt hannem ſine Synder / oc togſt hannem til Naade igen. Røffueren paa kaarſſit ſagde icke uden it ord til din kiere Søn / hand tilſagde hannem Paradiſſ. Paulus forfulde din Chriſten menighed / oc du kallede at hannem fra Himmelen oc opfylte hannem met den HelligAand. Diſſe ere HERRE dine Barmhiertigheder. Tiden

C blifue

bliffue mig forstacket / om ieg vilde opregne alle dine Barm/hiertigheds Exempler. Thi huor mange Retferdige der ere til/saa mange ere dine barmhiertigheder. Jngen kand be/rømme sig aff sig selff. Lad komme hid alle Retferdige i Himmelen eller paa Jorden/ oc lad dem sige faar dig om de ere bleffne Salige aff deris Kraffter / Gerninger eller for/tieniste/ De skulle visselige alle aff it hierte/Ja aff en Mund suare oc sige.

Jcke oss Herre / icke oss/ men giff dit naffn ære/ for din naade oc sandhed skyld. Thi de indtoge icke deris Fædris land ved deris Suerd / oc deris arm halp dem intet/men din høy/re

re Haand/din Arm oc dit Ansictis liuff. Thi du haffde en velbehagelighed i dem. Det er icke aff deris fortieniste / oc de ere icke beuarde aff deris Gerninger / paa det at ingen skal kunde berømme sig / men det vaar dig saa behageligt/ som oc Propheten siger klarlige / hand haffuer beuaret mig / Thi hand haffuer mig kier. Efftherdi da / at du est den Almectigste euige Gud / hoss huilcken ingen omkringskifftelighed er / oc ingen omskifftelighed paa Liuff oc Mørck/ Oc wi ere dine Creatur / som ocsaa vore Fædre/ de som oc ere fødde i Synder aff kiødsens lyst/ saa vel som wi/ oc der er eckon en Middeler imellem Gud oc Menni-

ſken/Chriſtus Jeſus ſom bliff-
uer euig. Huor for vdøſer du
icke din Barmhiertighed off-
uer oſſ? ſom du vdøſte hende
offuer vore Forfædre? Eller
haffuer du forglemt oſſ / eller
ere wi alene Syndere? Er
icke din kiere Søn CHRiſtus
Død for oſſ? er der da ingen
Barmhiertighed mere for-
haanden?

O Gud vor HErre / ieg
beder dig / ieg formaner dig /
affſlet mine Synder / effter
din ſtore Barmhiertighed.
Thi din Barmhiertighed oc
medynck ere wbegribelige / oc
wudſigelige / Lige ſom du
haffuer nu dragit mange w-
talige arme Syndre til dig /
Annammede dem til dig / oc
giort dem retferdige / du vil-

de lige

de lige saa drage mig til dig/ oc saa ved din Barmhiertig-hed/ Naadelige anamme / oc retferdig giøre mig / ved din Naade. Derfaar afflet nu mine Synder/ved din store barmhiertighed/ ren giør mit hierte/ Paa det / at det kand vere/ (naar det er rent giort aff alle Synder) en slet oc vel rensede taffle/som Guds finger kand scriffue kierligheds Lou wdi/ hoss huilcken ingen ondskab kand bo eller bliffue.

To mig vel aff mine misgerninger oc giør mig ren aff mine Synder.

Jeg bekender det / min Gud/min Herre/ at du haffuer en gong oc anden gong/

 for-

forladet mig mine Synder / Ja tusinde gonge haffuer du rengiort mig / Der faar to mig end nu aff mine misger=ninger. Thi ieg er dissuerre ydermere falden. Du haffuer io icke taget dig nogen visse tal faare / at forlade Synderne deris Synder? Petrus spurde din kiere Søn at / HErre huor tit maa ieg forlade min Bro=der som synder mod mig? Er det naack i siu gonge? Da fick hand saadant suar / Icke siu gonge / men halffierde=sindstiue gong siu gonge / det er / saa offte / som hand haff=uer det behoff / Skal nu it Menniskis forbarmelse vere større end din store Barm=hiertighed? Est du icke større oc bedre end it Menniske er?

Ja

Ja ſandelige du eſt en ſtørre
Gud/oc alle leffuende Menni-
ſke ere forfengelighed. Du
Gud eſt alene Gud/alene ſan-
dru / men alle Menniſke ere
Løgnere. Du haffuer io ſagt/
Paa huilcken dag/en Syndere
ſucker oc giffuer ſig/oc det an-
grer hannem/ at hand haff-
uer ſyndet/da vilt du icke mere
komme hans ſynd ihu / See
min Gud ieg arme Syndere
ſucker oc græder / Thi mine
Saar ſtyncke oc rynde for min
Daarheds ſkyld / ieg gaar
krum oc nedbøyet/den gantſke
dag gaar ieg ſorrigfuld / Jeg
er alt ſaa ſaare forſtøt oc for-
ſlagen / ieg hyler for mit hier-
tis wrolighed.

HERRE for dig er al
min begering/oc min Suck oc

grad er icke ſkiult faar dig/
Mit hierte beſſuer/min krafft
haffuer forlad mig / oc mine
øynis liuſſ er icke hoſſ mig.
Huor faare / vilt du icke min
Gud/affſlette mine Synder?
haffuer du tilforn giort mig
ren aff Synden/effter din ſto-
re Barmhiertighed / ſaa to
mig end nu ydermere aff mi-
ne Miſgerninger. Thi ieg er
icke end nu fuldkommelige ren
giort / Fuldkom du din Gier-
ning / tag al ſkyld fra mig/
tag al ondſkab bort/alle Syn-
der/alle onde gierninger/Lad
liuſe dit Guddommelig liuſſ/
Optend mit hierte i din Gud-
dommelig Kierlighed / Bort
driff fryct fra mig / Fryct er
icke i Kierlighed / Men fuld-
kommelig kierlighed vddriff-
uer

uer fryct. Beſkicke det ſaa / at den verdſlig oc kiødelig kierlig⸗hed / oc den ſelffgode kierlig⸗hed kand vige fra mig. To mig / min Gud / aff min Miſ⸗gerning / huor met ieg haffuer giort min Neſte ſkade / oc aff min Synd / ved huilcken ieg haffuer fortørnet Gud / Ren⸗giør mig / affſlet icke aleniſte min ſkyld / men ocſaa Pinen / Ja ocſaa roden oc optendelſe til alle Synder.

To mig met din Gud⸗dommelig Naadis vand / aff huilcket Vand / huo der dri⸗cker / ſkal icke tørſte til euig tid / men det ſkal bliffue til en Vandkielde i hannem / ſom ſkal opſpringe i det evige Liff. To mig / met mine grædende taare / to mig met dit Gud⸗

dom⸗

dommelige Ords vand / at ieg
kand oc findis i det tal / til
huilcket der er sagt / Jere nu
rene / for det Ord skyld / ieg
haffuer talet til eder.

Thi ieg bekender mi=
ne Misgerninger / oc mi=
ne Synder ere altid faar
mig.

End dog min Gud / Jeg
flyer dristelige til din Naade
oc Barmhiertighed / saa kom=
mer ieg dog icke / som den Pha=
riseer / der bad ved sig selff /
Ja der loffuede sig selff / oc
foractede sin Neste / Men
som den Tølner / der icke vilde
opløffte sine øyen mod Him=
melen. Thi ieg bekender min
misgerning / Syndelige naar
ieg

ieg offuertencker mine Syn-
der / da er ieg icke driſtig til/
at oplyffte mine øyen mod
Himmelen/ men ieg ſiger met
Tølneren/ Gud vere mig ſyn-
dere Naadig / Thi min Siel
ſueuer imellem Fryct oc Haab.
Nu vil hun fortuile aff ſynd-
ſens forferdelſe ſom er i mig/
nu faar ieg trøſt igen aff det
Haab til din Barmhiertig-
hed. Men effterdi din Barm-
hiertighed er ſtørre end min
wſelhed / da haaber ieg altid
HERre paa dig/ oc vil ſiun-
ge om din Naade euindelige.
Thi ieg veed at du haffuer
icke lyſt til en Synders død/
men du vilt/at hand ſkal om-
uende ſig / oc at hand ſkal be-
kende ſin miſgerning/at hand
ſkal bliffue ledig fra Synden/
Oc

Oc komme til dig / oc leffue.
Min Gud giff mig / at ieg
kand leffue wdi dig / Thi ieg
bekender mine misgerninger/
Thi ieg veed huor suare de ere/
huor mange/ huor skadelige/
Men ieg vil icke skiule dem/
icke døllie dem/men skicke dem
faar dine øyen / paa det / ieg
kand affto dem/met mine græ=
dende taare / Oc ieg bekender
min offuertredelse faar HEr=
ren. Thi mine Synder / som
ieg haffuer begaaet mod dig/
ere stedse faar mig / Ja imod
mig / Thi ieg haffuer Syndet
mod dig / Ja visselige imod
mig/thi de ere imod min Siel/
Oc klage altid paa mig / faar
dig min Dommere/oc fordøm
me mig alle vegne / Oc de ere
saa aldelis imod mig/at de ere
ocsaa

oc saa altid faar mig / oc sette
sig imod mig / at min Bøn
kand icke komme til dig / Oc
din barmhiertighed kand icke
komme til mig. Der faar beff-
uer jeg/oc sucker/oc kalder paa
din naade.

Som du nu min Gud haf-
ffuer vnt mig at bekende mine
misgerninger / oc at begræde
mine Synder/ saa forarbeyde
i mig en ret Anger/oc fuldkom
i mig en retskaffen ruelse. Thi
alle gode gaffuer oc alle fuld-
komne gaffuer / komme her
offuen ned / fra dig/ du som est
Liusens Fader.

Jeg haffuer alene syn-
det mod dig / oc giort il-
de faar dig.

D Alt

Alt for meget haffuer ieg/ min Gud / syndet mod dig. Thi du haffuer befalet mig/ at ieg skal elske dig offuer alle ting/ Oc drage Creature=nis elskelighed til dig/ Nu ha=ffuer ieg elsket Creaturene mere end dig/ huad Synd er større/ end at elske Creaturene mere end Gud ? Huo det giør/ hand synder mod dig.

Thi sandelige huo der el=sker Creaturene offuer dig/ hand giør Creaturene til Gud. Der faar haffuer ieg aleniste syndet mod dig/ fordi at ieg haffuer giort mig Creaturene til Gud. Jeg haffuer dissuer forskut dig/ oc giort dig aleni=ste wret.

Oc det der end verrer er/ ieg haffuer ilde giort faar dig/ ieg

ieg haffuer icke ſkammet mig
ved at Synde for dig. O
min Gud huor mangfoldeli-
ge haffuer ieg begaaet det faar
dig / det ieg ingenlunde haff-
de begaaet faar Menniſken/
oc vilde meget mindre / at no-
gen ſkulde vidde det. Jeg
haffuer mere fryctet Menni-
ſken end dig min Gud / Thi
ieg vaar blind / oc elſkte blind-
hed. Der faare ſaa ieg icke
met øyen / oc merckte icke met
hiertet / Thi ieg haffde Kiø-
delige øyen / der faare ſaa ieg
icke anderlunde / Fryctede mig
oc icke anderlunde / end Kiø-
delige Menniſke. Men du
min Gud ſaaeſt oc talde alle
mine Synder / Der faar kand
ieg icke ſkiule dem for dig /
eller holde dem lønlige ved

 mig

mig. Jeg kand oc icke fly fra dit ansict.

Huort skal ieg gaa hen for din Aand? oc huort skal ieg fly hen for dit Ansict? Huad skal ieg giøre? huort hen skal ieg vende mig? Huor finder ieg en HERre/ som mig kand beskarme? Huem skal ieg be⸗de? Huem skal ieg formane met grædende taare? Uden dig min Gud/ Huo er saa mis⸗kundelig som du? Huo giør saa mange velgerninger som du? huo er saa Barmhiertig som du? Du som longt offuer gaar alle Creatur wdi velger⸗ning oc Barmhiertighed. Dig bør rettelige at forbarme oc spare. Du som obenbarer din Almectighed alder mest i det/

at du

at du offuerseer oc forbarmer dig. Jeg bekender / min HErre / at ieg haffuer aleniste syndet mod dig / oc ilde giort faar dig / forbarme dig offuer mig oc lad din Almectighed bliffue obenbaret i mig.

Paa det at du skalt beholde Ret i dine Ord / oc bliffue ren / Naar du bliffuer dømt.

Thi du haffuer sagt ved din kiere Søn / Jeg er icke kommen / at kalde de Retferdige / men Syndere til anger oc ruelse / Retferdig giør mig HErre / i dit Ord / kalde mig / tag mig til dig / vnd mig at ieg kand giøre Poenitentzis rette fruct. Thi der faare er

 din

din kiere Søn kaarsſfeſt / død
oc begraffuit / hand ſiger oc
ſaa / Naar ieg bliffuer op⸗
høyet fra Jorden / da vil ieg
drage dem alle til mig / Der
faare retferdig giør mig i dit
Ord/drag mig til dig / Hand
ſiger oc ſaa / Kommer til
mig alle i ſom arbeyde oc ere
beſuarede / ieg vil vederque⸗
ge eder. See ieg kommer til
dig beſuarit met Synd / oc
dragis der met Nat oc Dag/
oc hyler for mit Hiertis wro⸗
lighed/ Vederquege mig Her⸗
re / at du bliffuer Retferdig/
oc icke kand ſtraffis/ naar du
dømmis. Thi mange ſige om
min Siel / hun haffuer ingen
hielp hoſſ Gud / Gud haff⸗
uer forlad hende. O HERre
bliff Retferdig / lad dig icke
ſtraffe/

straffe / naar du bliffuer dømt aff dem/forlad mig icke i nogen maade / Giff mig Naade oc Salighed/saa ere de allerede offueruundne.

De tørre sige / at du skalt icke forbarme dig offuer mig / men forskiude mig fra dit Ansict / oc icke lenger tage mig til Naade / See/saa tale Folck om dig/ det er deris mening oc Dom. Men du Miskundelige oc Barmhiertige Gud / ver du mig Naadig/oc giør deris Dom til intet/beuiss din Barmhiertighed imod mig / saa skal din Guddommelige Miskundelighed prisis wdi mig / Giør mig til it aff din Naadis kar/at du bliffuer Retferdig i

i dit Ord / oc icke kand straffis / naar du bliffuer dømt / Thi Menniskene gjøre dig til en alnorlig oc streng Dommere / der faare offuervind nu deris dom / ved din Miskundhed oc søde Barmhiertighed / paa det at Menniskenkunde lere aff dit Exempel at vere Syndere naadig / oc at Syndere kunde oc optendis til ret Penitentze naar de see wdi mig / din store Naade / Miskundelighed / oc Barmhiertighed.

See ieg er født aff Syndig Sæd / Oc min Moder haffuer vndfanget mig i Synd.

Min Gud / see icke til min Synds storhed oc mang-

fol-

foldighed / men kiend din Skabning / Tenck at ieg er Støff oc Aske / oc alt kiød som Greſſ / See ieg er afflet aff Syndige Sæd / oc min Mo- der haffuer vndfanget mig i Synd / Min Moder haff- uer vndfanget mig i Kiøde- lig lyſt / oc haffuer arffuet den Arffueſynd paa mig / Huad er Arffueſynden an- det / end at mand fattis den førſte Retferdighed : Saa bliffuer nu Menniſken vnd- fangen oc født i Synd / oc hans gantſke leffnit er Syn- deligt / Kiødet begerer mod Aanden / oc Aanden mod Kiø- det / Fornufften er ſkrøbelig / Vilien er ſiug / Menniſken ſuag oc forſengelig / hans fem ſind bedrage hannem / hans

 tan-

tancker gi/øre hannem vild / Vankundighed fører hannem hen paa vronge veye/Ja men-nisken haffuer vtalige mange forhindrelser/som drage han-nem aff det gode / oc giffue hannem aarsag til det onde.

Saa er nu Arffsynden en Rod til alle Synder/en op-tendelse til alt ont. Oc end dog det er en enig Synd eff-ter natur oc naffnet / saa er hun dog i sin krafft en Aar-sag til alle Synder / Der faar seer du nu min Gud huad ieg er / oc hueden ieg kommer / Jeg er vndfangen oc født i den opryndelige Synd / Jeg er be-greben aldelis oc gantske om-kring met Synd / som met snarer / Huorlunde skal ieg

vnd-

vndfly? Thi det gode ſom ieg gerne vil/det giør ieg icke/men det onde ſom ieg icke vil / det giør ieg. Jeg haffuer lyſt til Guds Lou effter det induortis Menniſke / men ieg ſeer en anden Lou i mine limmer/ſom ſtrider imod den Lou / der er i mine Sind / oc tager mig til fange / wdi Syndſens Lou/ ſom er i mine Limmer.

Der faare min Gud / lad dine Miſkundelighed komme mig til hielp / efferdi du ſeer/ at ieg er ſiug oc nøgen/ oc omſlagen met mange farlige ſnarer / Huo vilde icke forbarme ſig offuer den elendige? Huo vilde icke haffue medelidelſe met en ſiug? Kom du kiere Gud/du ſøde Samaritan

ritan / hielp mig arme / mig som er saar giort ind til dø/den / forbind mig mine saar/ Giff Vin oc Olie der wdi/ læfft mig paa dit Diur/ oc før mig til Herberig/oc befale Hos=bonden mig / at hand rømcter mig/oc giff hannem tho sølff=pendinge oc sig/der som du leg=ger noget mere vd/vil ieg beta=le dig/naar ieg kommer igen.

Se / du haffuer lyst til Sandhed / som lig=ger i skiul / du lodst mig forstaa din visdoms Løn=lighed.

Kom du min kiere Sa=maritan / See/du haffuer lyst til Sandhed / oc til din san=

sandru foriettelse/ som du ha-
ffuer loffuit Menniskens slect.
Ja du haffuer icke aleniste loff-
uit oc tilsagt dem/ men oc saa
huldet dem det / Thi din el-
skelighed er icke andet end at
hielpe oc vel at giøre. Du
bliffuer icke omkring skyfft
min Gud/ du bliffuer som du
est. Du est icke tilsinde som
wi/ at du elsker nu oc strax
her effter icke elsker / saa at
kierligheds gerninger nu hoss
dig/ oc nu fra dig / Du est en
ret Elsker/ia du est Kierlighed
selff/ Thi Gud er kierlighed/
oc at vere kierlig/ det er at giø-
re vel / Oc huilcken du giør
mest vel imod / den elsker du
paa det høyste. Huad er nu at
elske sandhed andet / end at
holde Sandhed.

 Du

Du tilſagde vor Patriarch Abraham / at du vilde giffue hannem en Søn wdi hans al-lerdom/oc du hølt den Alder-ne wfructſommelig Sara din foriettelſe / thi du haffuer lyſt til Sandhed.

Du tilſagde Iſraels Børn it Land/ſom ſkulde flyde met Melck oc Honnig / du gaffſt dem det / oc holt din foriet-telſe / Thi du haffuer lyſt til Sandhed.

Du loffuede oc tilſagde Dauid/ Jeg vil ſette dit Liffs fruct paa din Stoel/du haff-uer holdet hannem ſamme for-iettelſe/Thi du haffuer lyſt til Sandhed.

Dine foriettelſer ere wtali-ge/dem haffuer du alle trolige hol-

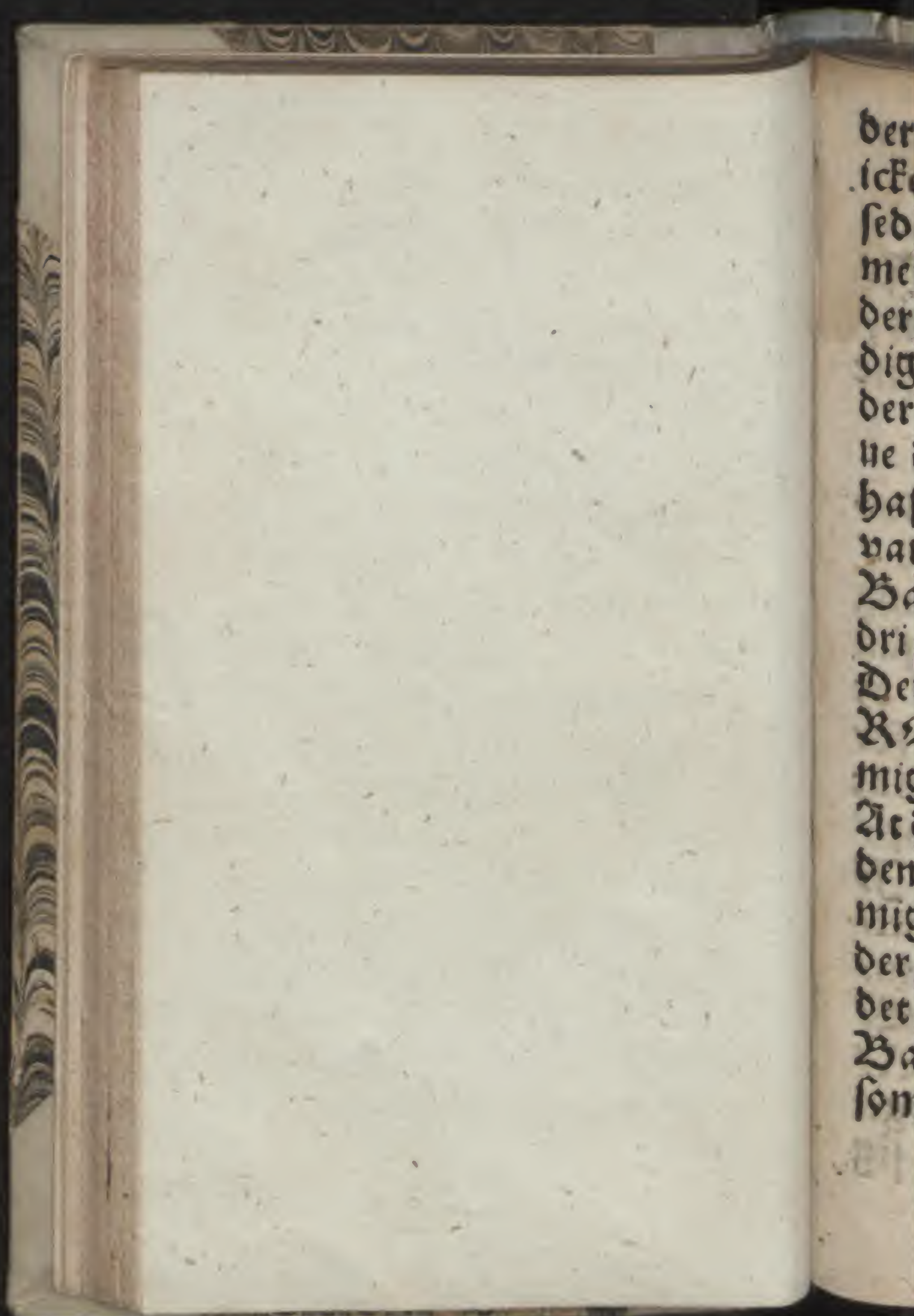
holdet. Thi du haffuer lyst til Sandhed / du haffuer loffuit oc tilsagt fattige Syndere / som fly til din naade oc Barmhiertighed / oc det haffuer icke feilet dem. Thi du haffuer lyst til Sandhed / Den fortabte Søn / som drog longt hen i fremmede Land / oc forkom sit Gods met slemmen oc demmen / Der hand haffde nu fortæret alt det hand haffde / gaff hand sig aff sted / oc kom til dig oc sagde / Fader / ieg haffuer syndet wdi Himmelen oc mod dig / oc er icke nu lengere verd / at ieg skal kaldis din Søn / Giør mig som en / aff dine Daglønere / Oc der hand vaar end nu longt borte / saast du til hannem / met dine Barmhiertigheds øyen /

 løbst

løbst til / oc faldst hannem om hans halss / oc kyste hannem / Du befalede at mand skulde hente de beste klæder / oc gaffst hannem en Guld ring / paa hans finger / oc Sko paa hans fødder / oc slactet en fed Kalff oc giorde det gantske Huss glad / oc sagde / Lader oss æde oc vere glade. Thi denne min Søn vaar død / oc er vorden leffuende igen / hand vaar borte / oc er funden igen.

Hvor faare haffuer du giort saadant min Gud ? Sandelige der faare / at du haffuer lyst til Sandhed / Der faare elsk nu i mig du Barmhiertige Fader din Sandhed / ieg som kommer aff fremmede Land til dig / Gack imod

mig

der vaar en Gud til / oc dog icke loffuede oc ey heller prisede hannem som en Gud / men ere bleffne forfengelige i deris sind / oc deris vforstandige hierte er forblindet / Oc der de hulde sig for vise / bleffne de til Daarer / Vilt du nu haffue mig vnder det tal? Det vare longt fra / Thi du est Barmhiertighed selff som aldri ophører oc forlader ingen / Der faar spar kiere HERRE / spar din Suend / oc tag mig i dine Vmyndiges tal / At du oc vilt lade mig vide den lønlige Visdom. Før mig til Visdoms kilde / som er der offuen i Himmelen / paa det / at du kand loffuis i din Barmhiertigheds gierning / som du beuiser din Tienere / oc

E v al-

aldri forlader dem som haa-
be paa dig.

Affløss mig met J-
sop / at ieg bliffuer ren /
to mig / at ieg bliffuer sne
huid.

Efterdi du min Gud
haffuer lyst til Sandhed /
som er skiult / oc du lader mig
vide din lønlige Visdom / saa
opøser ieg it stort haab / oc
troer at du haffuer icke for
skut mig fra dit Ansict / men at
du bestencker mig met Jsop /
at ieg kand bliffue ren / J-
sop er en lau vrt hed oc vel-
luctende / huad betyer det an-
det / end din kiere Søn JE-
sum CHRIstum vor HER-
RE / som haffuer ydmyget
sig

ſig ſelff / hen ind til Døden/
ia ind til Kaarſſens død/hand
ſom haffuer elſket oſſ/ met en
brendende Kierlighed / oc
toed oſſ aff alle vore Synder
wdi ſit Blod/hand ſom haff-
uer opfyldet den gantſke Ver-
den/met det gode / wdi hans
Sactmodigheds oc Retfer-
digheds gode luct / met den
Iſop ſkalt du beſtencke mig/
naar du vdøſer hans Hellige
Blod offuer mig/ naar Chri-
ſtus boer i mig ved Troen /
Naar ieg bliffuer indplan-
tet i hannem ved Kierlighed/
naar ieg efftterfølger hans
ydmyghed oc hans Pine / da
bliffuer ieg ren aff alle mine
Synder. Du ſkalt tho mig/
met mine grædende taare /
ſom vdflyde aff mine øyen /
vdaff

vdaff min HERRIS Christi hiertens elskelighed/ da bliffuer ieg tret aff suck / oc væter min seng den gantske Nat/ oc giør mine lagne vode met mine grædende taare/ da skalt du to mig / at ieg vorder sne huid.

Sne er huid oc kolt / saa er ieg oc saa i Sandhed / naar du bestencker mig met Isop/ da bliffuer ieg huid som Sne/ Thi ieg bliffuer omgiffuen/ met din Guddommelig Liuss/ som offuergaar al Legemlig skønhed / oc ieg bliffuer optend ved din Naade / til alle de Himmelske gode ting / saa at ieg offuergiffuer alle Riødelig affect oc beuegelse / kold til de Jordiske / oc hed til de Himmelske ting.

Lad

Lad mig høre Glæde oc Fryd / at de ben bliffue Glade / som du haffuer Synderslaget.

Da skal ieg bede faar dig min Gud / oc aarlige om morgen skalt du høre min røst. Oc ieg skal høre / huad den Herre Gud taler i mig / thi hand skal sige sit Folck fred til / oc beskicke mig oc saa fred / Ja HErre du skalt giffue mig fred / Thi ieg haaber paa dig / lad mig høre glede oc fryd / det skeer / naar ieg faar at høre det / som den Synderinde hørde / om hende siger ieg / som vætte Christo din kiere Søn hans fødder / met sine grædende taare / oc tiurde dem met haar aff hendis hoffuit / Huad fick hun

at høre: Quinde din Tro haff⸗
uer hulpet dig/ Gack hen met
fred/ Jeg skal oc høre det/ som
Røffueren paa Kaarssit hør⸗
de / J dag skalt du vere met
mig i Paradiss / Saa skal ieg
nu haffue glede oc fryd / for
ieg faar Syndernis forladel⸗
se/ Oc skal fryde mig aff Guds
foriettelse/ Skulde ieg icke gle⸗
de mig: Ja skulde ieg icke fry⸗
de mig: Efftердi du giffuer
mig tho dubbelt Naade for al
le mine Synder / da skal ieg
først smage huor sød du est min
Gud / oc ieg skal bo i de Him⸗
melske ting / oc sige met Pro⸗
pheten/ huor stoer er din Mis⸗
kundhed/ som du haffuer skiult
til dem som dig frycte / Da
skal ieg haffue glede oc fryd/
oc mine Ben skulle bliffue gla⸗
de/

de / ſom du haffuer knuſit/
huad ere de Ben ſom bære kiø-
det/andet end Aandens krafft
ſom bær vor kiøds ſkrøbelig-
hed/at det falder icke hen i al-
le honde ſkendige Synder / oc
at Menniſken ſkal icke aldelis/
bliffue Kiødelig oc aldelis for-
derffuis.

Saa ere nu Benene knu-
ſede / Thi fornufft/Hierte oc
vilie ere offuermaade ſkrøbe-
lige giorde / oc ſtorlige til-
bøyede til det onde/kiødet ſtri-
der mod Aanden oc ſindet
mod fornufft / Jeg formaar
icke at ſtaa imod Synden met
min krafft / Thi mine Ben ere
knuſede / oc huor ſaar ere de
knuſede? Ah HERRE de
haffue forladet dig / den leff-
uende kilde oc haffue giort ſig

skøne brynde / de dog ere elen-
dige brynde / som giffue intet
vand. Thi de ere icke opfylte
met din Naade / foruden huil-
cken ingen kand leffue / eller no-
get gaat vdrette. De haffue
sæt deris tro paa deris Sterck-
hed / der som dog ingen sterck-
hed vaar / Der faare ere de om-
komne i deris Daarlighed /
Saa lad nu min Gud din
Sterckhed komme / saa bliff-
uer benene glade / som du haff-
uer knuset / komme sig HErre
din Naade oc Troen som for-
arbeider ved kierlighed / lad
komme dine Guddommelige
gaffuer / saa bliffue de knusede
bene glade / Min fornufft skal
oc glede sig / min ihukommelse
fryde sig / oc mit hierte oc vilie
skal vere glade / oc sandelige
icke

icke vden Aarsage / Thi der som de driffuis ved din Aand til gode gerninger / bliffue de offuede met stor styrcke i dem/ oc icke ophøre / men fare fram ved din hielp i det gode lyckſa/ lige ind til enden.

Skiul dit Ansict fra mine Synder oc vdslet al/ le mine Misgerninger.

Min Gud huorfaare seer du paa min Synder? Huor faare regner du mine vdyg/ der? Huor faare mercker du saa flitelige paa mine Misger/ ninger / Vedst du icke at Men/ nisken er lige som Græss/oc lige som it vissnet Blomster/ huor faare seer du icke meget mere paa dine Saluedis Ansict?

Huor faar gi-r du dig vred paa mig? Min Gud/ieg beken der at ieg haffuer syndet mod dig/men du miskundelige Gud forbarme dig offuer mig/ Skiul dit Ansict fra mine Synder/Dit Ansict er din kendelse/ saa affuend nu din kendelse fra mine Synder / Jeg taler icke om den kendelse/som du seer oc kender alting met/men om den kendelse / ved huilcken du anammer de frommis oc retferdigis gerninger / oc forskiuder de ondis oc wretferdiges gerninger / Saa vilt du icke min Gud saa kende mine Synder/ at du tilregner mig dem / men skiul dit Ansict fra mine Synder/paa det / at de kunde affslettis ved din Barmhiertighed. See HErre til din Creatur/

tur / som du haffuer skabt / See til din Billede / ieg elendige Menniske haffuer disuer giort Dieffuelens Billede aff din Guddommelig Billede: O HERRE skiul din Ansict fra Dieffuelens Billede / paa det / at du skalt icke bliffue vred paa mig / men see paa dit Billede / paa det / at du kand vere mig Naadig.

O du Barmhiertige Gud tenck der paa. Christus din kiere Søn / saa til Zacheum paa det Morbærtræ / oc gick ind i hans Huss / huilcket hand haffde visselige icke giort / der som hand haffde seet til Dieffuelsens Billede paa hannem / Men effterdi at Christus saa til Guds Billede paa hannem / haffde hand medli-

 del-

delſe met hannem / oc forbar/
mede ſig offuer hannem / loed
hannem Salighed vederfaris.
Thi hand ſagde/ See HErre/
halffdelen aff mit gods giff/
uer ieg fattige / oc der ſom ieg
haffuer beſuegit nogen/ giffuer
ieg det fyredubelt igen. Jeg gi/
ffuer mig gantſkelige oc alde/
lis dig i vold min Gud/ oc ieg
vil intet haffue vndertaget.
Jeg loffuer at ieg vil altid tie/
ne dig met it rent hierte/ oc ieg
vil betale dig mit løffte / ſaa
lenge ſom ieg leffuer / Huor
faar vilt du dog icke Herre/ oc
ſaa ſee til dit Billede paa mig?
Hui mercker du end nu / paa
mine Miſgerninger/ Jeg beder
dig/ ſkiul dit Anſict fra mine
Synder / oc vdſlet alle mine
Miſgerninger/ Vdſlet dem al/
le/ at

le/ at der bliffuer icke en i mig. Det staar screffuit / Der som nogen holder den gantske Lou oc Synder i it stycke / hand er skyldig i Louen alsammen/ Ja hand er skyldig vnder den euige Jld/det er den endelig straff til alle Synder/som er til Døden. Der faar affslet alle mine Misgerninger/at der icke bliffuer nogen sted nogen / som kād gøre dig skade oc mig skyldig vnder straffen.

Gud skabe it rent hierte i mig/oc giff mig en ny viss Aand.

Ah Herre/mit Hierte haffuer forlad mig/ det tencker icke mere paa min elendighed / det haffuer forglemt sin egen Sa-

lighed / det gaar vilt / det er longt hen reyst i fremmede Land / det efftersølger forfen⸗gelighed oc falsk lærdom oc haffuer sine øyen hen hoss verdsens ende / Jeg haffuer robt effter det / men det suarede mig icke / det er longt fra mig / det er omkommet oc hensold i Syn⸗den / der faar min Gud huad skal ieg giøre / huad skal ieg si⸗ge? Min HERre ieg rober til dig / Skaffe i mig it rent hierte / it ydmygt oc fornedret hierte / it sactmodigt oc fredsomme⸗ligt Hierte / it gaat oc Gud⸗fryctigt hierte / it hierte / som ingen giør skade / oc ingen be⸗taler ont met ont / Men off⸗ueruinde det onde met gaat. It hierte / som elsker dig off⸗uer alle ting / som tencker altid

paa

paa dig / taler altid om dig / tacker dig alle vegne / forlyſter ſig altid i Pſalmer / oc Aandelige Loffſang / oc haffuer altid ſin omgengelſe i Himmelen. Skabe ſaadant it hierte i mig / ſkabe det aff intet / paa det / at ieg kand faa ſaadant it hierte ved din Naade / ſom ieg kand icke bekomme aff min nature. Thi ſaadant it hierte kand du aleniſte ſkabe. Ja ſaadant it Hierte / ſom fører met ſig alle dygder / oc vddriffuer alle laſter. Saa ſkab nu / min Gud / ſaadant it hierte i mig ved din Naade / oc giff mig en Ny oc viſſe Aand.

Lad din gode Aand føre mig paa en ſlet Bane / oc renſe mig aff Jordelige affecter /

oc

oc ophøye mit Hierte til de Himmelske ting / Huad der elsker oc bliffuer elsket / det er en ting / Huo der elsker Kiødet / hand bliffuer Kiødelig / Huo der elsker Aanden / hand bliffuer Aandelig / Der faar giff du nu mig saadan en Aand / som dig kand elske / som dig kand tilbede / Thi du Gud est en Aand / Oc de sande tilbedere skulle tilbede dig i Aanden oc i Sandhed. Giff mig en retsindig Aand / der icke søger effter sit / men effter dit. Giff mig en ny viss Aand : Den som du gaffst mig før / den haffue mine Synder vndryckt for mig / Der faar giff mig en ny Aand / som kand forny i mig det som er forgammelt oc forderffuit. Min Siel er en Aand / oc er saa

skabt

skabt aff dig / at hun er retsin-
dig i sig selff. Thi aff Natu-
ren elsker hun dig offuer sig /
Oc for din skyld begerer hun
alt gaat. Thi den Naturlig
Kierlighed / som kommer fra
dig er retsindig / men hun er
forderffuit ved den onde oc
forkrenckte vilie / Derfaar giff
mig en ny viss Aand ved din
naade / paa det / at mit Hierte
kand rettelige vandre i dine
Bud. Giff mig saadan en ny
viss Aand / som kand saa rod-
festis oc henge ved mit hierte /
at hun kand aldri opryckis /
som kand optende mit hierte
wdi Guddommelig Kierlig-
hed / som kand giffue mig Aar-
sage / at sucke altid til dig / at
omfaune dig / oc aldri forlade
dig.

 For-

Forkast mig icke fra dit Ansict/oc tag icke din hellige Aand fra mig.

See min Gud/min HER-RE/ieg staar faar dit Ansict/at ieg kand faa Barmhiertighed/ Jeg staar faar din Miskundelighed/oc bider effter din Naadelig suar. Forskynd mig icke fra dit Naadis Ansict. Huo haffuer nogen tid hafft tilfluct til dig/ oc er bleffuen beskemmet? Huo haffuer nogen tid banckel paa din dør/oc bedet faar dit Ansict/ oc er icke bleffuen bønhørt? Sandelige ved din offuerflødige Naade/offuergaar du alle Menniskis fortieniste oc bøn/ Oc du giffuer mere/ end Mennisken tør bede eller be-

begere. Fra verdsens begyndel-
se er det icke hørt/ at du haff-
uer forskut it Menniske fra dit
Ansict/ som haffuer bedet dig
met aluorlighed / Skulde ieg
nu min Gud vere den første/
som du skulde forskiude fra dit
Ansict? Vilt du nu begyn-
de din vrede met mig? Vilt du
aldri spare oc vere Barmhier-
tig? Det vere longt fra/ Den
Hedniske Quinde vaar saare
bedrøffuit/ Hun fulde effter
din kiere Søn CHRistum / oc
robte effter hannem/ oc sagde.
O HERRE Dauids Søn/
forbarme dig offuer mig/
Thi min Daatter plaffuis ilde
aff Dieffuelen / Men hand
suarede hende icke it ord / Hun
loed icke aff/ saa at hun ocsaa
benegede hans Discipler til

medynck oc de bade for hende oc sagde/ Herre lad hende dog gaa fra dig / Thi hun rober effter oss/ Huad suarede hand sine Disc ipler ?

Jeg er vdsend sagde hand aleniste til de fortabte Faar aff Jsraels Huss/Huad skulde den arme Quinde her giøre ?Skulde hun falde i Mishaab ? Jngelunde / hun trøstede sig end nu met Guds miskundhed / kom oc fald ned faar hannem/ oc sagde/ HERre hielp mig/ hand suarede hende oc sagde/ Det er icke smuckt at mand tager brød fra Børn / oc kaster faar Hunde / som hand vilde saa sige/Vig fra mig Quinde/ J Cananeiske folck ere Hunde/ wrene Folck/affgudiske Menniske/Guds gaffue oc Naade

hører

hører icke eder til/det er icke ret
at ieg skal tage dem fra Jøder-
ne som tilbede den sande Gud/
oc giffue dem Hundene det ere
de Affgudiske Hedninge / som
tilbede Dieffuelen. Huad vilt
du nu giøre du arme Quinde/
vilt du afflade? See HErren
er vred / oc haffuer bestemmet
dig/ Oc icke alene dig/ men oc-
saa alle Hedninge/ Ja Herre/
Huo kunde bestaa for saadant
it suar? Huo vilde icke forfer-
dis? Huo vilde icke dømme dig
at vere en Tyran? Alligeuel
henger denne Quinde ved / oc
bliffuer varactig wdi hendis
bøn/ Falder icke i Mishaab/
Ja hun opøser nu først it haab
tager Christi Ord til tacke/ er
icke vred / men ydmyger sig
faar Herren oc siger. Ja Herre

 det

det er sand / men dog æde de smaa hunde de smuler/som fal-de aff deris Herris bord / som hun vilde saa sige / Jeg beder icke om brød / ieg spør icke hel-ler efter dine Børns gaffue oc Naade. Thi ieg er en Hund/ ieg beder icke wden alenifte om smulerne / som falde aff dine Børns bord. Jeg vnder dem vel aff hiertit/at de mette sig/ met dine vnderlige gerninger/ Predicken oc Naade/min bøn er/at ieg maatte nyde den al-ler ringste Naade/paa det/ at min Daatter maatte bliffue befrijd fra Dieffuelen. Thi de smaa Hunde æde oc saa aff smulerne/som falde aff deris Herris bord. See min Gud huilcken stor Tro / huilcken sterck tillid / huilcken ydmyg-

hed/

hed/som er icke hørt tilforne/ at ocsaa Christus er icke mere vred / men gleder sig aff hendis Tro/oc vndrer oc siger. O Quinde din Tro er stor/dig ske lige som du vilt / Oc hendis Daatter bleff sund / i samme stunde. Huor faar ere disse ting screffne min Gud / wden aleniste der faar / at wi skulle lære der aff / at haabe oc tro paa dig / oc at wi aluorlige oc met ydmyghed henge ved i vor Bøn / anseendes at du haffuer sagt / at du vilt bønhøre oss. Ja Himmerigis Rige lider vold/oc de som giøre vold riffue det til dennem/Men huad der er screffuit/ det er screffuit oss til lærdom / at wi kunde haffue haab aff Scrifften ved taalmodighed oc trøst.

Der faar forſkiud mig nu icke HErre fra dit Anſict/ mig ſom ſtaar dag oc nat faar dit Anſict hyler oc græder/ icke at du ſkalt fri mig fra Dielffuel/ſens legemglige plager/ men at du vilde fri min Siel / fra den Helffuedis Satans aandelig vold/ Stød mig icke fra dig/ min Gud/ Thi ieg haaber ale/niſte paa dig/ min hielp er ale/niſte hoſſ dig/ De haffue alle giffiut mig offuer/ mine Brø/dre oc venner haffue forladet mig / ia mit eget kiød er imod mig/ Jeg haffuer ingen hielp/ wden aleniſte i dig / Der faar forſkiud mig icke fra dit An/ſict / Oc tag icke den Hellig/Aand fra mig / Jngen kand kalde Jeſum en HErre/ wden ved den Hellig Aand / Naar
ieg

ieg nu paakalder min HERre
Jeſum/da giør ieg det ved den
HelligAand/ naar ieg angrer
oc begræder mine fremfarne
Synder/ocbeder naade aff dig
min Gud / da giør ieg oc det
formedelſt den HelligAand/
derfaar beder ieg dig min ſrom
me Gud/tag icke den Hellig=
Aand fra mig/ Men ſkicke det
ſaa/at hand er hoſſ mig/oc at
hand boer hoſſ mig / at hand
beder oc arbeider met mig. Thi
wi vide icke huad wi ſkulle be=
de/ſom det ſig bør/Men Aan=
den beder veldige for oſſ met
wſigelige ſucker / oc tage icke
denne din helligAand fra mig/
Men beſkicke det ſaa/ at hand
ſtaar met mig i arbeide / at
hand lerer mig at bede/oc hen=
ge ved/i min bøn oc grædende

taare / oc bide der effter / paa det at ieg kand endelige finde Naade hoss dig / oc maatte saa tiene dig alle mine liffsdage.

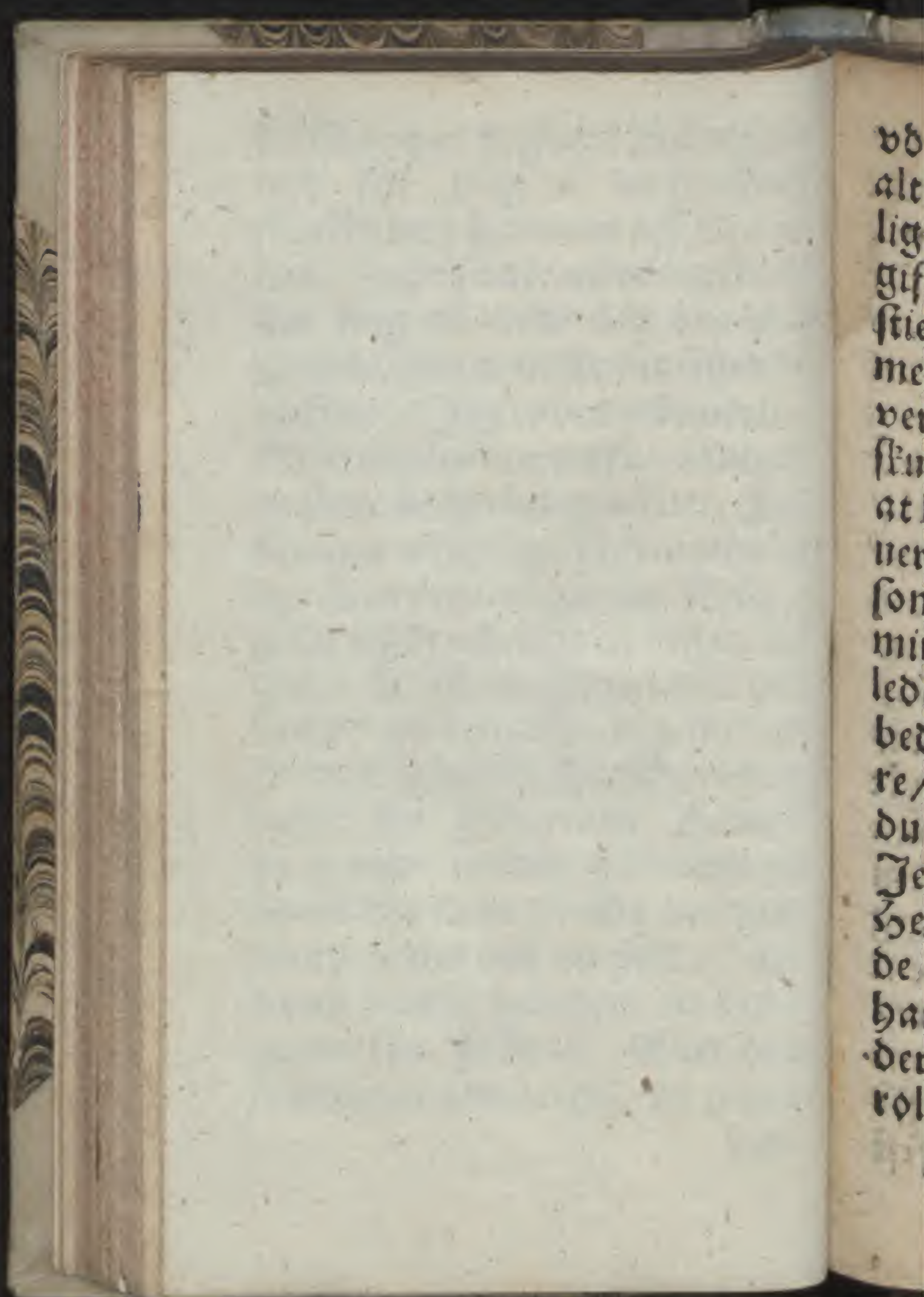
Trøste mig igen met din hielp / oc en frimodig Aand opholde mig.

Store ting beder ieg om min HERRE / Thi du est en stor Konge oc HERre offuer alle Land / Oc en mectig Gud offuer alle Guder / Huo der beder dig om smaa gaffuer / hand giør dig wret. Smaa oc foractelige gaffuer ere de Legemlige oc forgenglige ting / Men store oc kaastelige gaffuer ere alle Aandelige oc Legemlige ting. Tag Aanden oc Sielen fra legemet / huad bliff-

uer

ner der da andet igen end ſtøff
oc ſkugge? Huad er der for en
ſkilſmiſſe imellem kiød oc Aand
andet end imellem Legemet oc
ſkuggen/Der faar huo der be-
der dig om legemlige gaffuer/
hand beder om ſmaa oc for-
actelige ting / Men huo der
beder om Aandelige gaffuer/
Hand beder om ſtore oc kaa-
ſtelige ting / Men den beder
paa det høyſte / ſom beder om
din trøſt oc hielp. Men huad
er din hielpis trøſt anden end
vor ſalighed JEſus Chriſtus
din kiere Søn. Hand er ſande-
lige Gud oc Menniſke / Ja
Verdſens hielpere oc det euige
liff. Huor faar ſkulde icke ieg nu
bede aff dig / du Miſkundeli-
ge Fader / ſaadan en trofaſt
Hielpere oc Salighed / ſom du
haff-

haffuer hen giffuit i Kaarsens død for mig / du haffuer skenckt mig hannem aff Naaden/ Hvor faare vilde ieg skamme mig at bede dig om den samme/ det er en stor wsigelige gaffue / Jeg er den icke verd/ Men dig bør at giffue saadane store oc herlige gaffuer. For saadan wsigelig Miskundhedz oc Barmhiertigheds skyld / gaar ieg trøstelige til dig oc siger. Trøste mig igen met din hielp/ oc ophold mig met en frimodig Aand/ Huilcken Søn beder sin Fader om Brød/ oc hand biuder hannem en Steen der faar? Oc der som hand beder om en Fisk / Oc hand biuder hannem en Hugorm for Fisken? Eller den som beder om it æg/ at hand bin-

vduualde/paa det/at ieg kand
altid glæde mig i Gud min sa-
lighed/Monne du ocsaa ville
giffue mig en Sten? det er/it
stienhierte/for din Guddom-
melig kierligheds Brød? Det
vere longt fra / Huor faare
skulde ieg nu lenger fortøffue
at bede store oc herlige gaff-
uer aff dig? Du est dog den/
som haffuer ved din Søn paa
mint oc befalet mig at bede/
lede oc bancke/Huad kand ieg
bede/der kand vere dig kiere-
re/oc mig nytteligere / end at
du trøster mig/met din hielp/
Jeg haffuer smagt huor sød
Herren er/huor læt hans byr-
de er / oc huor sactmodig
hans Aager. Jeg tencker vel
der paa huor stor en Fred oc
rolige sind ieg haffde / der ieg

Gleddemig i HErren/oc fry-
dede mig i Gud min ſalighed.
Det er oc det/ ſom henger mig
ſaa hart paa/ ſom bedrøffuer
mig ſaa ſaare. Thi ieg veed
huad ieg haffuer miſt / Jeg
bekender nu huor ſtore ting ieg
er berøffuit. Der faare rober
ieg oc ſaa met ſtor Skraal /
Trøſte mig igen met din hielp/
giff mig til bage igen/det ſom
ieg haffuer miſt ved mine ſyn-
der / Jeg beder dig min Gud/
giff mig naade ved hans for-
tienſte / ſom er ved din høyre
Haand/oc beder for oſſ / paa
det/ieg kand faa ved hannem
at vide / om du vilt vere mig
naadig / at ieg kand haffue it
viſt tegen indtryct i mit hierte/
oc kand ſige met den fromme
Apoſtel Paulo. Jeg er kaarff-

ſeſt met Chriſto/men ieg leff⸗
uer/dog nu icke ieg/men Chri⸗
ſtus leffuer i mig / Effterdi
min ſkrøblighed er ſtor/ſaa be⸗
der ieg at en Frimodig Aand
vil opholde mig/at ieg bliffuer
icke fraſkild fra Chriſto / ved
nogen friſtelſe eller vedermod/
oc ey heller viger fra dig / ved
nogen friſtelſe/ oc ey heller af⸗
falder fra dig/ved nogen mar⸗
tyr eller plage. Thi min ſtyrcke
er meget ſkrøbelig at ieg ſkulde
ſtride met den gamle Helffue⸗
dis Hugorm oc vinde Seyr.
Den hellige Petrus haffuer gi⸗
ffuit mig tilkende / huor ſkrø⸗
belig min natur er / hand ſaa
Chriſtum din Søn/oc omgick
met hannem/ Hand ſaa hans
Herlighed / paa det Hellige
Bierg/oc ſmagte hans ſødhed

 den

den tid hand bleff forklaret faar hannem / oc hørde Fade-rens røst aff Himmelen / Oc huad skal ieg meget sige / hand saa met sine øyen / Christi store vnderlige gerninger. Ja hand giorde oc selff ved CHRJsti krafft / store vnderlige Ger-ninger. Hand hørde daglige met sine øern hans søde Pre-dicken / hand gick paa haffuit met sine Fødder / hand haff-de saadan en brendendis Tro / Hand berømmede sig at hand vilde gaa i død oc fengsel met Christo / Oc der hannem bleff til kende giffuit at hand skulde forsuere hannem tre gonge / vilde hand det icke tro / hand trøstede sig paa sin styrcke / oc paa Menniskens krafft mere end paa Guds Ord. Ja der

den

den Pige traadde til hannem/
oc ſagde. Du eſt oc en aff den/
ſom vaare met Jeſu / da bleff
hand forferdet oc ſagde Ney.
Strax ſaa en anden Pige han-
nem/oc ſagde / Sandelige du
eſt en aff dem/da ſagde hand
atter Ney.

Den gode Petrus kun-
de icke beſtaa faar de Quind-
folck / huorlunde ſkulde hand
vere beſtandig faar Konger
oc for Tyranner? Ja der hand
bleff ydermere atſpurd aff dem
ſom ſtode der hoſſ / begynte
hand at forbande ſig oc ſuere/
at hand kende icke det Menni-
ſke/huad menei at hand haff-
uer ſagt? Jeg holder det der
faare / at hand haffuer ſoret
ved Gud oc Moſe Lou / oc
ſagt/Menei at ieg er den Sa-

maritans oc forførers Disci-
pel/som haffuer forstyret vor
Lou: Jeg er Mosi Discipel/
men denne ved ieg icke/ hueden
hand er / Deo Gratias min
gode Peder/da haffde du me-
re forsoret / Tusinde spørss-
mals haffde født aff dem mere
end Tusinde forsuerelse/Men
see / disse Spørssmaal vaare
icke wden blot ord / huad vil-
de hand haffue giort/om Jø-
derne haffde grebet til verie/
hand haffde sandelige fundet
paa alle honde/ at hand kun-
de haffue reddet sig aff deris
hender ved forsueren/ ved sue-
ren oc banden / Men den mi-
skundelig Herre/ ansaa han-
nem dog met naade / at hand
bekende strax sin synd / oc dog
turde icke gaa frem / oc oben-
bar-

barlige bekende CHRistum at
vere den leffuende Guds Søn/
Thi hand vaar icke end nu
stadfest met Naaden ned aff
det høye / Wden tuil haffde
hand ydermere forsoret / der
som hand haffde seet Limer-
ne oc Kaarssit for øyen / men
hand gick vd i rette tid / oc
græd bitterlige / offuer det o-
benbarede CHRIstus sig for
hannem effter sin opstandelse/
oc trøstede hannem. Alligeuel
laa hand i skiul/for Jødernis
fryct/Hand saa Christum op-
fare til Himmelen / met stor
Herlighed / hand bleff oc saa
trøstet aff Engelske siun oc
ord/dog alligeuel turde hand
icke trede frem/Hand lerde aff
hans skrøbeligheds forfaring
oc haffde fundet hans skrøbe-

lighed met Gerningen / Der
faar bider hand effter din For=
iettelse / om den Hellig Aand /
hand kom / oc opfylte hans
hierte. Da tradde hand frem/
da begynte hand at tale oc
Predicke / da bar hand vid=
nesbyrd met stor mact om vor
HErris JEsu Opstandelse/
da fryctede hand sig icke me=
re / for Presthøffdinger oc for
Konger / men rosede sig i sin
sorrig / oc holt Kaarssit for
sin høyeste glede. Saa beski=
cke nu min Gud / at din Fri=
modige Aand kand opholde
mig / paa det / at ieg kand al=
tid trøste oc glede mig aff
din hielp / Ellers er det mig
icke mueligt / at ieg kand be=
staa for saa mange Fiender
oc Fristelser / Ki ødet begerer
mod

mod Aanden/oc Aanden imod
Kiødet / Dieffuelen ſoffuer
icke/Verden trycker mig/Giff
mig din Aandes krafft/at tu=
ſinde falde hoſſ min ſide/oc Ty
Tuſinde hoſſ min høyre ſide/
at ieg kand vere en Tro oc be=
ſtandig vinde om din Tro.
Thi der ſom den gode Petrus/
ſom du haffuer prydet met
ſaa megen Naade oc Gaffue/
ſaa vnderlige der hen-fald /
huad ſkal ieg forſee mig til/
min HErre? ieg ſom icke ha=
ffuer ſeet din Elſkelige Søn
CHRIſtum i ſin anammede
mandom / Jeg haffuer icke
ſmagt hans Herlighed paa
Bierget/ Jeg haffuer icke be=
ſkuet met øyen hans Guddom=
melige / vnderlige Gerninger
oc Jertegen. Jeg haffuer icke
hørt

hørt met ærn hans salige pre-
dicken/men ieg er en arm Syn-
dere / født i Synd / oc kand
dissuer/icke leffue vden Synd.
O du Miskundelige Gud / trø-
ste mig nu der faare / met dit
hielp/oc den Frimodig Aand
vil opholde mig / at ieg kand
fortøffue trolige i din tieniste/
oc endelige bliffue hoss dig.

Thi ieg vil lære off-
uertredere dine Veye / at
Synder skulle omuende
sig til dig.

Min kiere Gud regne mig
det icke til Daarlighed / oc be-
rømmelse / at ieg vil lære off-
uertredere dine Veye / efterdi
at ieg er selff en offuertredere/
wretferdig oc Syndsens fan-
ge/

ge/begerer ieg icke ſaadant at
giøre / Men der ſom du trø⸗
ſter mig met din hielp/der ſom
den Frimodige Aand ophol⸗
der mig/ der ſom du giør mig
fri fra Synden/da vil ieg lære
offuertræderne dine Veye. Det
er dig icke ſuart/ey heller wmu⸗
ligt/Du kand opuecke Abra⸗
ham Børn aff Stene / Syn⸗
den kand icke forhindre den
Gerning/Ja der ſom Synden
er vorden mectig/der er Naa⸗
den vorden end mectigere.
Saulus ſnyſtede met truſel oc
mord/mod Herrens Diſcipler.
Hand gick til Preſtehøffdin⸗
gen/oc bad hannem om Breff
til Scholerne / paa det / om
hand kunde finde nogle / ſom
effterfulde Chriſtum / Mend
eller Quinder/hand kunde fø⸗

 re dem

re dem bundne til Hierusalem / hand gick der hen hastig oc grum / som en glubende Vlff / at hand kunde atsprede dine Faar / røffue oc ihielsla dem. Der hand vaar nu paa Veyen oc vilde forfølge dig / oc sla dine Discipler ihiel / Hand haffde icke bered sig til nogen Naade / ey heller bekend sig til nogen Synd / men hand handlede met al sin krafft mod dig / bandede oc forbandede dit hellige Naffn / See da kom din godheds røst off/ uer hannem oc sagde / Saule / Saule / hui forfølger du mig? Strax fald hand ned paa Jorden / oc sagde / HERre / huad vilt du at ieg skal giøre? Da sende du Vlffuen til Faa/ ret / Saulum til Ananiam /

hand rette sig op / Effter kiø-
det fald hand til Jorden / eff-
ter Aanden reyste hand sig op
mod Himmelen. Du vecte den
soffuende / du gafft it Liuss i
de slommeende øyen / du lodst
hannem see dit Ansict / oc ob-
nede hans øyen / hand bleff
døbt oc opfylt met den Hellig-
Aand / hand bleff it vdualt
retskab / at hand skulde bære
CHRIsti Naffn faar Hed-
ninger oc Konger / oc faar
Israels Børn / Strax gick
hand ind i Jøde Scholen / oc
Predickede der wforfæret oc
vindede at CHRIstus er
Guds Søn / oc bleff io mere oc
mere krafftig / oc offueruand
Jøderne i alle Steder. See
HERRE / huor snart giorde
du en Apostel / aff en forføl-
 gere /

gere/oc saadan en / der haff-
uer mere arbeidet/end alle an-
dre Aposteler. O Guds vnder-
lige krafft / naar du vilt da
kand du giøre en retferdig aff
en offuertræder/it Faar aff en
Vlff/ en Predickere faar Hed-
ninge / aff de Christnis for-
følger / Huo kand forbinde
dig det? Huo kand staa imod
dig? Huo vil dig i sige huor
faar giør du det? alt det du
vilt/giør du i Himmelen/paa
Jorden/i haffuit oc i alle aff-
grunde / Der faar regne mig
icke det til daarlighed / at ieg
vil lære offuertræderne dine
Veye/Thi ieg acter icke at giø-
re det aff min / men aff din
krafft/ Jeg veed / at ieg kand
icke giøre dig it behageliger
Offer/ ey heller tage mig nyt-
teli-

teligere ting faare / end at ieg
lerer offuertræderne dine veye/
Det er det høyste oc behaglig-
ste Offer / Giffuer du nu mig
it andet hierte oc giør it andet
Menniske aff mig / saa vil ieg
lære offuertræderne dine Veye.
Icke Platonis veye. Icke Ari-
stotelis veye. Icke hine skarp-
sindige Sophisters veye. Icke
hine klaage Philosophers
veye. Icke met veltalende oc
forblommede ord. Icke Verd-
sens handel. Icke forfengelige
Veye som føre hen til døden/
oc fordømmelse. Men dine
Veye oc dine Bud som føre til
Liffuit / Jeg vil icke lære dem
en Vey/men mange Veye/Thi
dine befalninger ere mange.
Dog gaa de allesammen til it
maal / Thi alle dine Bud ere

beslutteede i kierlighed / Oc kierlighed giør de Troendis Hierter endrectige / saa at de bliffue it hierte / ia en Aand i Herren / derfaare er de mange Veye icke andet end mangfoldige Maader i menniskens leffnit / paa huilcke Veye huer øffuer sig daglige i sit kald / at hand kand faa din Naade / vere sig nu Offuerigheds stad Predicke Embedis stad / Ecteskabs stad / Jomfrudoms stad / Vidues stad / eller ander saadane / huer haffuer sit kald / der som hand det fuldkommer effter din befaling i Troen / saa er hand allerede paa dine Veye / som føre hannem til Himmelen / oc til det euige Liff. Der faar vil ieg nu lære Offuertrederne dine

Veye /

Veye/huer effter ſit kald/ley-
lighed oc forſtand / at Syn-
dere kunde vende ſig om til
dig. Thi ieg vil icke Predicke
dem mig ſelff/men den Kaarſ-
feſte JEſum Chriſtum. De
ſkulle icke vende ſig om til mig/
de ſkulle forlade deris vildfa-
rende Veye/oc lære dine ret-
te Veye/paa det/ at de kunde
vandre paa dem / oc endelige
komme til dig.

Gud du ſom eſt min
Gud oc Salighed/ frelſſ
mig fra de Blodſkyldige/
at min Tunge kand priſe
din Retferdighed.

Min Gud/den Blodſkyld
vil nedſencke mig/der ſaar ro-
ber ieg til dig HERRE/aff

samme Blodskylds dybhed/ HErre høre min røst. Tøff icke min HERre / Thi ieg er paa det neste død i den Blod⸗skyld. Den Blodskyld er mine Synder / Lige som blodet er kiødsens liff / saa er oc saa en Synderis liff i Synden. Vd⸗øff Legemens blod met Vaa⸗ben/saa døer Diuret / Vdøff Synden ved bekendelse/ saa døer Synderen oc bliffuer Ret⸗ferdig. Nu ligger ieg icke ale⸗niste min Gud i Blod/ Men er aldelis nedsiuncken i Blod⸗skyld. Blodskyldens dybhed drager mig ned til Helffuede/ Hielp mig Herre / at ieg bliff⸗uer icke forderffuit. Fri mig fra Blodskyld/min Gud/ du som regerer oc oppeholler al ting. Du som kand allene fri mig/

mig / i hueſſ hand / min Aand
oc mit liff er / Fri mig fra Blod
ſkyld min Gud / du ſom eſt min
Gud oc Salighed / Gud i huil-
cken alene min hielp oc trøſt
er / Fri mig Herre / ſom du fri-
de Noe aff Sindfloden / Fri
mig / ſom du fride Loth fra
den / ſom forderffuede Sodo-
ma / Iſraels Børn aff den
gloende Oen i Egypten / Jo-
nam aff Hualfiſkens bug / De
tre Mend aff den gloende Oen
i Babilonia. Fri mig oc ſaa /
ſom du fride Petrum fra He-
rodis haand / Paulum aff
Haffſens dybhed / Fri mig oc
ſaa / ſom du haffuer friit man-
ge Syndere fra døden oc Hel-
ffuedis Porte / paa det at min
Tunge kand roſe din Retfer-
dighed / ſom ieg føler / oc be-

finder i mig ved din Naade/ Thi din Retferdighed kommer ved Troen til JEsum Christum i alle oc offuer alle/ som Tro paa hannem / der faar skal min Tunge rose din Retferdighed / ophøye din Naade oc storgiøre din Miskundighed / Ja ieg vil oc saa bekende mine Synder / at din Barmhiertighed kand prisis i mig / at du haffuer Retferdig giort/saadan en stor Syndere/paa det / at alle Menniske kunde vide / at du hielper alle dem som haabe oc tro paa dig / oc frier dem fra angest oc bedrøffuelse / min Gud/ min HERRE.

HERRE oplad mine Læbe/at min Mund kand

kand kundgiøre din priss.

Det er en stor Herlig ting/ om din Loff oc Priss/ Saa=dan Loff flyder aff dine brynde/huor aff ingen Synder dricker. Thi det Loff som gaar vd aff en Synders mund / er dig icke tacknemmelig. Der faar fri mig fra Blodskylde/ Gud / du som est min Gud oc Saligthed / at min Tunge kand loffue din Retferdighed/ da skalt du oplade mine Læber / at min Mund kand forkynde dit Loff. Du haffuer Dauids nøgel / du / som tillucker oc igen oplader/Du oplader/oc ingen tillucker/der faar oplad nu min mund / som du haffuer opladet vnge Børns

oc

oc diende Børns munde / aff
huess mund du Herre haffuer
beredt din mact. Det haffuer
visselige veret dine hellige Pro-
pheter / Apostler / oc andre di-
ne vdualde Børn / som haff-
uer loffuit dig / met enfoldige
hierter oc munde. Icke de
Verdslige vise / Philosophi oc
Veltalende / som sige / Vor
Tunge skal haffue offuer-
haand / Oss bør at tale / Huo
er vor Herre? De haffue opla-
det deris mund / Du haffuer
icke obnet dem deris mund. Ja
i deris mund haffuer du ingen
Loff bered. Dine vmyndige
Børn Herre loffue dig / oc yd-
myge sig selffue / men de verd-
sens vise loffue sig selffue / oc
holde stort aff sig selffue. Dine
Børn oc diende Børn prise
din

din Herlighed ſom de haffue bekend ned fra Himmelen ved din Naade. De verdſlige Viſe vilde aleniſte kende dig / ved naturlige ting / men de kunde icke fuldkommelige naa til din loff oc priſſ. HErre Helligen haffue loffuit dig met Hierte oc mund / der til met gode gerninger. De Verdſlige viſe/ aleniſte met forfengelige ord/ Oc opbleſt Viſdom / Børnene haffue vdbred din loff/offuer gantſke Jorderig / men de Philoſophi met faa Diſciple. Dine Venner haffue omuend Utalige mange Menniſker fra Synd / til ſand anger oc ruelſe. Philoſophi de haffue huercken kend anger eller ruelſe / oc ey ſalighed / dine Elſkelige haffue forkyndet

i alle Steder din wsielige Mis-
kundhed / som du haffuer be-
uist Verden i din kiere Søn/
Men de Verdslige Vise Phi-
losophi haffue ingen aff de
ting forstaad / der faar haff-
uer du bered Loff aff vnge
Børns oc diende Børns mun-
de. Det haffuer altid beha-
get dig/ at ophøye de fortryc-
te/ nedertryckte de hoffmodi-
ge/ Efftersi du min Gud staar
imod den Hoffmodighed/ saa
giff mig sand ydmyghed/ paa
det / at du kand berede Loff
aff min mund. Giff mig it
Barns hierte. Thi der som
ieg icke omuender mig/ oc bli-
ffuer som it Barn/ da maa ieg
icke komme ind i Guds Rige/
Der faar giør mig nu som til
it aff dine Børn / oc diende
Børn/

Børn/at ieg kand altid hen-
ge ved din Visdoms bryst/
Thi dine Bryst ere sødere end
Vin / oc din Visdom er kaa-
steligere end Rigdom. Alt det
mand kand begere/ er intet at
ligne ved hende. Din Visdom
er it Edelt Liggendefæ/ Huil-
cke Menniske der haffue bru-
get hende / de ere Guds Ven-
ner. Naar du haffuer nu giort
mig til it diende Barn/ da skalt
du berede Loff oc Priss aff
min mund.

Thi du haffuer icke
lyst til Offer / Jeg vilde
vel ellers giffue dig det/
oc Brendoffer behager
dig icke.

O Gud min mund skal for-

kynde dit Loff/ Thi ieg veed/
at det er dig it behageligt Of-
fer/efftterdi du siger ved Pro-
pheten/huo der giør Tackof-
fer/hand priser mig/ Der faar
vil ieg offre dig Loff oc tack/
vnge Børns oc diende Børns
loff for alle mine Synder/
Oc huor faar Loff oc Tack/
oc icke heller Brendoffer/ el-
ler ellers nogen anden Offer:
Du haffuer icke lyst til Offer/
Du siger selff i Psalmen/ Jeg
vil icke tage øxen aff dit Huff/
ey heller Bucke aff din Stold/
Meent du at ieg vil æde Oxe-
kiød eller dricke Bucke blod/
der faar veed ieg oc saa/at du
skøder intet om Guld eller
Sølff/Thi Himmelen oc Jor-
den hører dig til/der faar vilt
du icke heller/ at ieg skal sla
mig

mig selff ihiel. Du vilt icke en Synderis død / men meget mere at Hand omuender sig oc leffuer / dog vil ieg met skel oc effter leyligheden spege mit Riød / at det kand vere din Naade hørsomt oc lydigt oc tiene dig veluillige / Thi der som ieg treder offuer maalet / da regner du mig det visselige til Synd. Eders Guds tieniste / siger den hellige Apostel Paulus skal vere fornumstig / du haffuer oc sagt ved Propheten. Jeg haffuer en velbehagelighed / til Barmhiertighed / Oc icke til Offer. Der faar skal min mund forkynde dit loff. Thi saadan Offer priser dig / oc giffuer oss Guds salighed til kende. Ja min Gud / det er mit rette aluere / ieg vil

siunge oc loffue / Det er min ære/Alt det ieg veed / som dig behager vil ieg fuldkomme vdi din Naade. Nu befinder ieg/at ingen Offer er tacknemmeligere faar dig/end at loffue / prise oc tacke. Der effter vil ieg oc holde mig. Der hen vil ieg sla mine tancker / Der om vil ieg tale / siunge oc prise / Thi du haffuer icke lyst til Diurenis Offer / Jeg vilde ellers vel giffue dig det. Thi mit hierte er bered at fuldkomme din vilie ved din Naade. Men saadan Brendoffer behager dig icke. Du haffuer skabt Legemet for Aandens skyld. Der faar behager icke de Legemlige Offer dig / men de Aandelige / Du siger i Scrifften. Min Søn giff mig dit hierte/ Det

te/ Det

te / Det er det Offer/som dig behager / som er it angerfuld penitentzis hierte/it hierte som er optend/met Guddommelig kierlighed/som begreder Syn-den / oc beuarer sig fremdelis for Synden/Saadan Brend-offer behager dig min Gud.

En angerfuld Aand er det Offer som Gud behager / Gud forsmaar icke it sorgfuld oc anger-fuld Hierte.

Sandelige min Gud/dig behager it angerfuld Hierte/ oc en knusit Aand / oc icke it angerfuld oc knusit Legeme/ Thi Kiødet bliffuer der saare aff plaffuit / at det haffuer icke det som det Regerer eller

Føler det / som sig er imod.
Men Aanden plaffuer sig ale-
niste for Syndsens skyld / at
hun haffuer syndet mod dig /
min Gud / som hende burde /
at frycte oc elske. Det giør hen-
de ont / at hun haffuer fortør-
net dig / sin Skabere oc genlø-
sere / at hun foracter din kiere
Søns dyre Blod / oc vanæ-
rer dig / miskundelige oc søde
Fader. Saadant it plaffuit
oc knusit Hierte er it vellucten-
de Offer faar dig / som bliff-
uer giort oc tilred / vdaff den
beste rod / som er / aff Synd-
sens anger oc bekendelse. Thi
ieg forsamler mine Synder
wdi mit Hiertis mortere / oc
knuser dem met ruelsis stem-
pel / oc giør dem til puluer oc
væder dem met anger oc ruel-
sis

ſis graad / ſaa bliffuer der en
god Salue / Ja it behagelig
Offer vdaff / ſom du HErre
icke foracter. Thi du min Gud
foracter icke it angerfuld oc
knuſit hierte/Huilcket Menni-
ſke der ſynderknuſer nu ſit haar
de ſteen hierte / ſaa at hand
giør en Salue der aff / ved
anger oc ruelſens graad / oc
falder icke i Miſhaab / for
Syndſens mangfoldighed oc
ſtorhed / men giffuer ſig hen
vnder dig ydmygelige til it le-
ffuendis Offer / den forſkiu-
der du ingenlunde. Thi at it
angerfuld oc knuſit hierte for-
acter du icke min Gud. Der
vaar en Quinde en Synderin-
de i Staden/Hun beredde ſaa-
dan en Salue i hendis Hierte/
Hun gick ind i den Phariſeers

 huſſ/

Huſſ/ oc traadde bag til din kiere Søns fødder/Hun ſkam=mede ſig icke ved / at græde for Geſterne / Hun kunde icke tale for angſt/men hun vdøſte ſit Hierte met grædende taa=re/oc vætte hannem hans fød=der/oc tiurde dem met Haar aff hendis Hoffuit/ Oc kyſte dem oc ſaluede dem met Sal=ue. Huo haffuer ſaadant me=re hørt/Huo haffuer ſeet ſaa=dant ? Der ſaar behagede dig oc ſaadant Offer. Ja det vaar dig ſaa behageligt/at du ocſaa meget mere actede den=ne Quinde/ end de Phariſeer/ ſom lode ſig tycke at vere ſaa fromme oc retferdige / oc du gaffſt til kende met dine Ord/ huor vijt de vaar fra huer andre/denne Quindis oc den

Pha=

Phariseers retferdighed / som er saa vijt / som imellem / at to Fødder met Vand / oc to dem met grædende taare / som at kysse Ansictet en gong / oc icke lade aff at kysse Fødderne / som at salue Hoffuedet / oc at salue Fødderne. Ja denne Quinde gick longt offuer den Phariseer. Thi hand gaff din kiere Søn / huercken Vand eller kyss / huercken Olie eller Salue. O Gud / stor er din Miskundelighed / stor er din Mact / som du giør obenbarlige paa det høyste / i det / at du offuerbær oc forbarmer dig offuer Mennisken. Huor aff ieg lærer / at du foracter icke it angerfuld oc knusit Hierte. Der faar vil ieg oc saa legge al min vind paa / at ieg

kand

kand offre dig ſaadant it Hierte / icke aleniſte met Ord / Men oc ſaa met Gerninger / Thi du eſt aleniſte den / ſom prøffuer Hierter oc Nyrene / Der faar tag nu / min Gud / dette mit Offer til dig / oc al-ligeuel at det er Wfuldkom-meligt / da kand du giøre det fuldkommeligt oc gaat / at det bliffuer it behageligt Brendoffer / optend ved din Guddommelig kierlighed / at det kand behage dig / eller oc at du det icke foracter / Ja der ſom du aleniſte vilde det icke foracte / ſaa veed ieg at ieg finder Naade hoſſ dig / oc at ingen aff dine Helligen / vere ſig i Himmelen / eller paa Jorden kunde ſiden foracte mig.

Giør

Giør vel mod Zion/ effter din Naade/ Byg Murene i Jerusalem.

Der staar screffuit/ Hoss den Hellige est du Hellig/ Hoss den Fromme est du From / oc hoss den rene est du ren/ oc hoss den foruende/ est du foruend. Nu ynsker ieg aff hiertet/ at alle Mennniske mue Nyde det gaat at/ oc komme til Sandheds bekendelse/ Det vaar dem behoff oc mig nytteligt / Thi ieg bliffuer paamindet ved deris Bøn oc Exempel/ oc dagelige beueget til det gode. Der faar beder ieg dig / Min Herre/ alligeuel at ieg er en arm Syndere/ Giør vel mod Zion effter din naade/ Byg de Mure i Jerusalem. Zion er din

L Chri-

Christendom / Huad kaldis Zion andet / end en beskuelse? Thi saa longt som Gud giff⸗uer Naade/beskuer Christen⸗dommē Guds herlighed i det⸗te Liff/Der faar siger den hel⸗lig Apostel Paulus. Guds klarhed spegler sig i oss alle met optecte Ansict/Oc wi bli⸗ffue forklarede i det samme Billede / Fra en klarhed til en anden/som aff HERREns Aand. Min Gud/min HER⸗RE / Huo ringe er din Chri⸗stendom paa denne dag? Den gantske Verden falder aff / Thi der er mange flere van⸗tro Mennisker end Christne: Ja huo er iblant disse Christ⸗ne/ som forlade disse Jorde⸗lige ting / oc beskuer Guds herlighed/Sandelige du skalt

finde

findefaa mod dem ſom hen-
ge ved diſſe Jordelige ting/
huilckes Bug er deris Gud/
oc deris ære bliffuer til ſkam-
me. Herre giør vel mod Zion/
effter din naade / at din Chri-
ſtendom kand bliffue formeret.
See ned fra Himmelen/oc giør
vel effter din Guddommelige
Natur / Sende din Kierlig-
heds ild fra Himmelen/ ned
offuer oſſ/at den kand opten-
de oſſ i Naaden/oc fortære al-
le vore Synder. Giør vel mod
oſſ HERRE / handle icke
met oſſ effter vore Synder/oc
betale oſſ icke effter vore miſ-
gerninger. Men handle met oſſ
effter din ſtore Barmhiertig-
hed/ du eſt vor Fader / vor
Genløſere / vor Fred oc glæ-
de/haab oc euige Liff/alle ta-

 ge

ge vaare paa dig / at du giff-
uer dem deris Spise til sin tid.
Naar du giffuer dem/da sam-
le de/naar du lader din haand
op/ saa bliffue de mette/ aff
det gode / Skiuler du dit An-
siet/saa forferdes de. Du ta-
ger deris Aande bort/saa for-
gaa de oc bliffuer til stoff igen.
Du vdgiffuer aff din Aan-
de/saa bliffue de skabte / oc
du fornyer Jordsens skickelse.
Min kiere Gud/huad hielper
det dig/at du forderffuer saa
mange tusinde Menniske?
Helffuede bliffuer fuld/Chri-
stendommen formindskis. Her-
re/ Veck dig op / huor faar
soffuer du/Vaag op/oc for-
skiud oss icke saa aldelis/Giør
vel imod Zion effter din
Naade / Byg de Mure i Je-
rusa-

ruſalem: Huad er Jeruſalem andet end Fredſens beſkuelſe. Guds hellige Stad ſom er al/lis vor Moder: Denne Stads Mure ere nedfaldne/Der Sa/tan fald ned aff Himmelen met ſine Engle/oc ere vdi de/ris ſted anammede idel retfer/dige Menniſker / Der faar giør nu vel HERRE mod Zion / paa det / at det tal/ paa Guds vduolde / maatte ſnart bliffue opfylt / Oc Je/ruſalems Mure maatte byg/gis op aff Ny met vdgraff/ne poleert Stene / ſom bliffue til euig tid / oc loffue dig aff Hiertet.

Da ſkulle Retferdig/hedens Offer behage dig/ Brendoffer oc hele

Offer/Da skal mand offre øxen paa dit Altere.

Naar du giør vel imod Zion/ effter din Naade/ saa bliffuer Retferdigheds Offer dig behagelig / Saa bliffue de dig behagelige / siger ieg/ som Abels / Mose oc Elie Offer vaare dig behagelige/ i det du fortærede dem / met din Guddommelig Kierlig-heds Jld / Da behager dig Retferdigheds Offer/Naar du haffuer opfylt de Ret-ferdigis Hierter met din Naa-de. Huad er det Nyttelige min HERRE / at mand giør dig megit Offer / Naar det icke behager dig? Huor mange Offer skeer der paa denne dag / som icke behage dig/

dig / Min Gud/men ere dig
en Vederstyggelighed/Thi de
ere icke Retferdigheds Of-
fer / men Offer aff vore egne
optenckte Gerninger oc Cere-
monier. Der faar behage de
dig icke / Huor er nu Apost-
lernis herlighed? Huor er de
hellige Martyrers sterckhed?
Huor er Predickernis Nyt-
te oc Lycke? Huor er de
Aandeligis enfoldighed? Huor
er den første Christen Tro/
dygdelig Leffnet oc Gernin-
ger? Deris Offer behager
dig. Naar du pryder dem met
dine Naader oc Gaffuer / Ja
naar du giør vel imod Zion
effter din Naade / saa beha-
ger dig/der Retferdigis Of-
fer. Thi Menniskene begyn-
de da en Penitentzis leffnit /

oc holde dine Bud / oc øffue
dem wdi det / ſom gaat oc ret-
ferdigt er / oc din Benedidelſe
kommer offuer dem / da ſkulle
Preſternis oc Leuiternis Of-
fer behage dig / Naar de for-
lade diſſe Jordelige ting / oc
vende dem til it fuldkomme-
ligt Chriſteligt Leffnit. Da
kommer din Benedidelſis ſal-
ue offuer deris hoffuit / da ſkal
ocſaa det Offer vel behage
dig / ſom det Aandeligt Or-
dens Folck ſkal giøre / Naar
de effter deris lange ledig-
hed / oc den Hellige Scriff-
tis forglemmelſe bliffue opten-
de met Guds kierlighed / oc
bliffue ſiden varactige oc ſted
wdi Guds tieniſte / Da ſkulle
Biſcoper oc Predickere leg-
ge øxen paa dit Altere / Naar
de

de bliffue ſtadfeſte i Troen / oc opfylte met den HelligAand / da bliffuer de villige oc redebogne til at ſette deris Liff for deris Faar. Huad er dit Altere O min miſkundelige Gud / andet end din kiere Søns kaarſſ / ſom hand bleff offrit oc død paa? Huad ere de øxen andet end vore Legemer? Da ſkulle de Offre øxen paa dit Altere / Naar de giffue deris Legemer hen i døden / for dit Naffn ſkyld / da ſkal Chriſtendommen grønis / voxe oc formeris / Da ſkal den hellige Kircke vdbrede hendis Landemercke / Da ſkal mand loffue Gud til Verdſens ende / Da ſkal mand glæde ſig oc fryde ſig paa den gantſke Jorderig / Da ſkulle dine Helligen

vere glade / oc prise oc loffue dig i deris Bolige / oc bide effter oss i de leffuendis Land. Der faar beder ieg dig nu / Min Gud / min HERRE / Ver mig naadig effter din miskundhed / oc som it Brendoffre / oc it helligt Aandeligt leffuits ganske Offer / Ja som en Oxe aff dit Kaarss oc død / ved huilcken ieg kand gaa vd aff denne Jammerdal til den Herlighed / som du haffuer bered til alle dem som haffue dig kier aff Hiertet /

A M E N.

Nu

Nu følger samme LI. Psalm i sig selff.

GUd ver mig Naadig/effter din Miskundhed/ Affslet mine Synder effter din store barmhiertighed.

To mig vel aff mine Misgerninger/Oc giør mig ren aff mine Synder.

Thi ieg bekender mine Misgerninger / Oc mine Synder er altid faar mig.

Jeg haffuer alene Syndet mod dig / oc giort ilde faar dig.

Paa

Paa det at du skalt beholde Ret i dine Ord/ Oc bliffuer ren naar du bliffuer dømt.

See ieg er født aff Syndig Sæd / Oc min Moder haffuer vndfanget mig i Synd.

See du haffuer lyst til Sandhed som ligger i skiul/Du lodst mig forstaa din Visdoms lønlighed.

Bestenck mig met Jsop at ieg bliffuer ren / To mig at ieg bliffuer sne huid.

Lad mig høre glæde oc fryd / at de ben bliffue glade/som du haffuer

uer Sønder ſlaget.
Skiul dit Anſict fra mi-
ne Synder / oc vdſlet
alle mine Miſgernin-
ger.
Gud ſkab it rent Hierte i
mig/ Oc giff mig en ny
viſſ Aand.
Forkaſt mig icke fra dit
Anſict/ Oc tag icke din
hellige Aand fra mig.
Troſt mig igen met din
Hielp/ Oc en Frimo-
dig Aand opholde mig
Thi ieg vil lære Offuer-
tredere dine Veye / At
Syndere ſkulle omuen-
de ſig til dig.
Gud/ du ſom eſt min Gud
oc Salighed / Frelſſ

mig fra de Blodskyldige / At min Tunge kand prise din Retferdighed.

Herre oplad mine Læbe/ at min Mund kand kundgiøre din Prijss.

Thi du haffuer icke lyst til Offer/ Jeg vilde vel eller giffue dig det / oc Brendoffer behager dig icke.

En angerfuld Aand er det Offer som Gud behager/ Gud forsmaar icke it sorgfuld oc angerfuld hierte.

Giør vel mod Zion effter din Naade / Byg murene i Jerusalem.

Da

Da skulle Retferdighe-
dens Offer behage
dig/Brendoffer oc he-
le Offer/Da skal mand
offre Oxen paa dit Al-
tere.

Manasse Juda
Kongis Bøn / der hand
vaar fangen i Babi-
lon.

HERRE vore Fedris/
Abrahams / Isaacs oc
Jacobs / oc deris Ret-
ferdige sædz/Almectigste
Gud / du som haffuer giort
Himmel oc Jord / oc alt det
som der er wdi. Oc du besegle-
de haffuit met dit Bud / oc du
tillucte oc beseglede Dybene/dit

forferdelige oc herlige Naffn til ære. At huer mand skal forferdis for dig / oc fryckte sig for din store Mact. Thi der kand ingen lære din vrede / som du truer Syndere met / Men din Barmhiertighed som du tilsiger / er wbegribelig oc wtandsagelig / Thi du est den Allerhøyeste Herre offuer det gantske Jorderige / som haffuer stor taalmodighed / oc est meget Naadig / oc straffer Folck icke gerne / Oc du haffuer tilsagt effter din godhed / Penitentze til Syndernis forladelse.

Men efftersi at du est de Retferdigis Gud / da sette du icke de Retferdige / Abraham / Jsaac / oc Jacob Penitentze faare / huilcke der icke Syndede mod dig / Men ieg haffuer

syn-

syndet/oc mine Synder ere fle-
re end Sand i Haffuit / oc ieg
er bøyt kroget wdi suare Jern-
baand/oc haffuer ingen rolig-
hed/Fordi/at ieg opuacte din
vrede / oc giorde meget ont
faar dig/der met / at ieg kom
saadan Verstyggelse oc megen
forargelse aff sted.

Der faare bøyer ieg nu mit
hiertens knæ/oc beder dig Her-
re om Naade. Ah HErre / ieg
haffuer syndet/ Ja ieg haffuer
syndet/oc bekender mine Mis-
gerninger/ieg beder oc forma-
ner/ forlad mig / O HERre
forlad mig det / Lad mig icke
forderffuis i mine Synder/oc
lad straffen icke bliffue euinde-
lige paa mig. Men hielp mig
wuerdige / effter din store
Barmhiertighed/Saa vil ieg

loffue dig al min liffs tid. Thi al Himmelens Heer loffuer dig oc dig skal mand prise altid oc euindelige/ Amen.

Kong Salomonis Bøn / om timelig Liffs nødtørfft oc næring/ Prouer.xxx.

TVende haande beder ieg aff dig O HErre/ dem vveyre mig icke før ieg dør / Lad forfengelighed oc løgn vere longt fra mig/ Fattigdom oc Rigdom giff mig icke / Men giff mig min nødtørfftelige føde / Jeg maatte ellers naar ieg vaare mette forsage dig oc sige/ Huo

er

er HERREN/ eller naar
ieg vaare forarmet/maat-
te ieg stiele oc forsuerie
HERRENS
Naffn.

F I N I S.

Prentit i Magdeborg/
hoss Ambrosio
Kyrchner.

Aar effter Guds byrd.

M. D. LXII.

